

Lopullinen toiminta- ja taloussuunnitelma 2025–2027

HSY:n hallitus 11.10.2024

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä
Samkommunen Helsingforsregionens miljötjänster
Helsinki Region Environmental Services Authority

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä

PL 100

00066 HSY

puhelin 09 1561 2110

faksi 09 1561 2011

www.hsy.fi

Lisätietoja

Minna Haapala

minna.haapala@hsy.fi

Copyright

Kartat, graafit, ja muut kuvat: HSY

Kansikuva: HSY

Sisällysluettelo

1	Johdanto	1
2	Strategiset tavoitteet	3
3	Talous	7
3.1	Tuloslaskelma	7
3.2	Investoinnit	12
3.3	Rahoitus	14
3.4	Sitovat määrärahat	15
4	Henkilöstö	16
4.1	Tavoitteet	16
4.2	Henkilöstömäärän kehittyminen	17
5	Toimialakohtaiset erittelyt	18
5.1	Vesihuolto	18
5.1.1	Toimintaympäristö	18
5.1.2	Strategian toteuttaminen toimialalla	19
5.1.3	Operatiivisen toiminnan tavoitteet	22
5.1.4	Investoinnit	23
5.1.5	Talous	25
5.1.6	Riskit ja riskienhallintakeinot	28
5.2	Jätehuolto	29
5.2.1	Toimintaympäristö	29
5.2.2	Strategian toteuttaminen toimialalla	30
5.2.3	Operatiivisen toiminnan tavoitteet	33
5.2.4	Investoinnit	35
5.2.5	Talous	37
5.2.6	Riskit ja riskienhallintakeinot	40
5.3	Seutu- ja ympäristötieto	41
5.3.1	Toimintaympäristö	41
5.3.2	Strategian toteuttaminen tulosalueella	41
5.3.3	Investoinnit	43
5.3.4	Talous	44
5.3.5	Riskit ja riskienhallintakeinot	44
5.4	Yhteiset palvelut	45
5.4.1	Toiminta	45
5.4.2	Talous	47
5.4.3	Investoinnit	48
6	Liitteet	49

1 Johdanto

Yleistä

HSY:n yhtymäkokouksen on kuntalain mukaan hyväksyttävä vuoden loppuun mennessä kuntayhtymän seuraavan vuoden talousarvio. Samassa yhteydessä on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi on talousarviovuosi. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kuntayhtymän toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ja se on laadittava siten, että edellytykset kuntayhtymän tehtävien hoitamiseksi turvataan.

Laadinnan lähtökohdat

Toiminta- ja taloussuunnitelman 2025–2027 tavoiteasetanta ja budjetointi perustuvat HSY:n hallituksen esittämään strategiaan 2030, josta yhtymäkokous päätti marraskuussa 2022. Esitetyn strategian 2030 neljä painopistettä sekä niitä toteuttavat yhteensä kymmenen strategista päämäärää ovat:

- Ympäristövastuu: Hiilineutraali pääkaupunkiseutu, Kiertotalouden keskiössä ja Puhdas Itämeri
- Työn murros: Pito- ja vetovoimainen työnantaja sekä Osaava ja kehittyvä henkilöstö
- Kestävä talous: Tehokasta ja taloudellista toimintaa ja Tasapainoinen talous
- Asukaskokemus: Vastuulliset ja kehittyvät palvelut, Turvattu juomavesi ja Toimintaa lähiympäristöstä huolehtien

Talousarvion ja -suunnitelman laadinnassa tuottavuustavoitteena on ollut keskimääräinen 1,5 % vuotuinen tuottavuuden paraneminen. Tuottavuustavoite on myös yksi omistajaohjaustavoitteista. Muita toiminta- ja taloussuunnitelmassa huomioituja omistajaohjaustavoitteita ovat ympäristövastuullisuuden lisääminen sekä vesi- ja jätehuollon toimivuuden parantaminen. Näihin tavoitteisiin liittyvät tarkemmat mittarit on huomioitu strategisissa tavoitteissa kappaleessa 2.

Myyntituottojen budjetoinnissa on huomioitu toimintavolyymien ja toiminnan muutokset sekä vesihuollon ja jätehuollon hintamuutokset.

Yleisenä kustannustason muutoksena talousarviovuodelle 2025 on käytetty 2 %, ellei tarkempaa arviota hintamuutoksista ole ollut käytettävissä. Nykyinen maailmantilanne ja kustannusten nousutason epävarmuudet aiheuttavat epävarmuutta talous- ja toimintasuunnitelmakauden lukuihin. Taloussuunnitelmavuosille 2026 ja 2027 on puolestaan käytetty kustannustason muutoksena 2 %, ellei tarkempaa arviota ole ollut käytettävissä.

Vesi- ja jätehuollon investoinnit perustuvat HSY:n keväällä 2024 laatimaan 20 vuoden investointiohjelmaan. TTS 2025–2027 investointeihin on esitetty tehtäväksi vuosittaisia tarkennuksia johtuen urakoiden siirtymisestä sekä varautumisesta urakka- ja kalustohankintojen hinnannousuun. Lisäksi investointeihin esitetään tehtäväksi vähäisiä hankemuutoksia.

Jäsenkuntien lausunnot

HSY:n perussopimuksen mukaan toiminta- ja taloussuunnitelmasta on pyydettävä jäsenkaupunkien lausunnot ennen sen hyväksymistä. Lausunnot HSY:n alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta 2025–2027 pyydettiin 31.8.2024 mennessä.

Saadut lausunnot merkittiin tiedoksi HSY:n hallituksessa 20.9.2024. Lopullisessa talous- ja toimintasuunnitelmaesityksessä on huomioitu kaupunkien lausunnot ja siihen on tehty HSY:n toiminnassa tai toimintaympäristössä kesän tai syksyn aikana tapahtuneista muutoksista johtuvat tarkennukset.

2 Strategiset tavoitteet

Toiminta- ja taloussuunnitelma 2025–2027 perustuu HSY:n strategiaan vuoteen 2030 sekä omistajaohjaustavoitteisiin. Strategiset päämäärät ja niiden toteuttamisen seuraamiseksi asetettujen mittarien tavoitteet vuodelle 2025 on esitetty alla olevassa taulukossa. Taulukossa on esitetty myös strategisten mittareiden toteumat vuosina 2021–2023.

Strategian painopiste	Strateginen päämäärä	Mittari	2021	2022	2023	Tavoite 2024	Ennuste 2024	Tavoite 2025	Tavoite 2030
Ympäristö -vastuu	Hiilineutraali pääkautunkiseutu	HSY:n kokonaispäästöt, t CO ₂ -ekv/a (omat sekä keskeisten ulkoisten palvelujen päästöt)	110000	97 000	109 000*	92 000	85 000	-56 % v. 2016 tasosta, 89 000	-67 % v. 2016 tasosta, 64 000
	Kiertotalouden keskiössä	Kiinteistöiltä kerätyn sekajätteen määrä, kg/as/a Kotitalousjätteen kierrätysaste, %	145 47	136 46	119* 46	110 52	114 46	100 60	85 63
	Puhdas Itämeri	Tyyppi- (N) ja fosforikuormitus (P) mereen, t/v	N 1065, P 26	N 1252, P 29,5	N 707, P 26	N 750, P 26	N 540, P 25	N 750, P 25	N 700, P 18
Työn murros	Pito- ja veto-voimainen työnantaja	Työntekijäkokemusmittari NPS	-13	-14	-5	-4	-4	0	13
	Osaava ja kehittyvä henkilöstö	Osaamisen, muutoskyvykkyyden ja yhteistyön indeksi Henkilöstökyselyn neljän kysymyksen keskiarvo 1. HSY:llä panostamme henkilöstön kehittämiseen riittävästi. 2. HSY on kehittyvä ja uudistuva organisaatio. 3. Henkilöstöä kuunnellaan riittävästi toiminnan kehittämisessä. 4. Yhteistyö eri yksiköiden välillä on sujuvaa.	3,3	3,3	3,4	3,5	3,5	3,5	4,0
Kestävä talous	Tehokasta ja taloudellista toimintaa	Toimintamenot eur/as/v. (huomioitu rahan arvo v. 2021 ja ilman merkittäviä kertaluonteisia eriä) Tuottavuuden nousu vuosittain vähintään 1,5 %	154,2	148,6	144,4	148	146	145	135
	Tasapainoisen talous	Lisävelka, €/as./vuosi	100	71	19	30, (velka-summa 1620 €/as.)	5	20, (velka-summa 1600 €/as.)	0, (velka-summa 1600 €/as.)
		Laskuttamattoman veden osuus verkostoon pumpatusta vesimäärästä, %	19	19	21,7	19	22	19	17

* Mittarin toteuma vuodelta 2023 päivittyi tilinpäätöksen 2023 jälkeen.

Strategian painopiste	Strateginen päämäärä	Mittari	2021	2022	2023	Tavoite 2024	Ennuste 2024	Tavoite 2025	Tavoite 2030
Asukas-kokemus	Vastuulliset ja kehittyvät palvelut	Sähköisten asiakaskontaktien osuus kaikista asiakaskontakteista, %	54	52	57	64	59	75	80
		Asiakasryhmä- ja toimintokohtainen asiakastytyvyisyys vuosittain	4,1	4,1	4,1	4,2	4,2	4,2	4,2
	Turvattu juomavesi	Toimintavarmuusindeksi koostuu mittareista: <ul style="list-style-type: none"> Kulutuskeskeytys-aika Kriittisissä päävesijohdoissa tapahtuvien putkirikkojen määrä (kpl/a) Kahdessa suunnasta varmennetun vedenjakelun piirissä olevat asukkaat (%) Veden tuotannon kapasiteetti häiriötilanteissa (%) Kyberturvallisuus 	4,1	3,8	3,7	4,4 / 5	3,4 / 5	5 / 5	5 / 5
	Toimintaa lähiympäristöstä huolehtien	Lähiympäristöindeksi koostuu mittareista: <ul style="list-style-type: none"> Niittyys HSY:n hallinnoimilla maa-alueilla, Kalaistutukset (kpl) Jätevesiylivuodot (m³/vuosi laskettuna 5 vuoden liukuvana keskiarvona) Ilmanlaadun mittausten ajallinen jatkuvuus %, Ympäristöpalautteiden määrä, palautepäiviä/a 	0	3,2	4,6	4,4	4,5	5 / 5	5 / 5

Strategisten päämäärien toteuttamisen tueksi on asetettu kymmenen erilaista ohjelmakokonaisuutta. Seuraavassa taulukossa on kuvattu näiden ohjelmien tavoitteita ja keskeisimpiä toimenpiteitä vuodelle 2025. Strategisten päämäärien seuranta tapahtuu mittareiden kehittymisen raportoinnilla sekä ohjelmien etenemisen ja niihin liittyvien toimenpiteiden toteutumisen raportoinnilla.

Strateginen päämäärä	Ohjelma ja tavoite	Keskeiset hankkeet ja toimenpiteet vuonna 2025
Hiilineutraali pääkaupunki-seutu	<p>HSY:n hiilineutraali-ohjelma</p> <p>Tavoitteet</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hiilineutraali vesi- ja jätehuolto • Ilmastokestävä pääkaupunkiseutu 	<ul style="list-style-type: none"> • Mädate maatalouteen -hanke • Jätevedenpuhdistuksen prosessipäästöjen vähentäminen • Energianeuvonta, ilmastoviestintä ja neuvonta • Hiilensidonnän ja kompensaaion mahdollisuuksien selvitys, sekä tuotamme tietoa HSY:n toiminnan positiivisista ilmastovaikutuksista ja hiilikädenjäljestä. • Energiatehokkuutta parantavat hankkeet • Työmaiden, rakentamisen ja hankintojen ilmastovaikutusten pienentäminen • Ilmastonmuutoksen sopeutumista tukevat hankkeet
Kiertotalouden keskiössä	<p>Kiertotalouden keskiössä -ohjelma</p> <p>Tavoitteet</p> <ul style="list-style-type: none"> • Alueen kiertotalous vahvistuu • Kotitalousjätteen kierrätysaste nousee ja sekajätteen määrä vähenee 	<ul style="list-style-type: none"> • Neuvonnan ja viestinnän vaikuttavimmat toimet kotitalouksien kierrätystoimien tehostamiseksi • Biojätteen keräyksen laajentaminen: kotikompostoinnin seurantaan liittyvät toimet • Mädate maatalouteen- hankkeen toteuttaminen ja käyttöönotto • Ekomo-toiminnan kehittäminen
Puhdas Itämeri	<p>Itämeri-toimenpideohjelma</p> <p>Tavoite</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vähennämme vesistöjen kuormitusta 	<ul style="list-style-type: none"> • Blominmäen toiminnan vakiinnuttaminen, tavoitteena 0,1 mg/l fosforinpoistotasoa • Viemäriverkoston vuotohallinta • Viikmäen investointeihin valmistautuminen ja suunnittelun käynnistäminen • Verkostosaneerausten optimointi viemäriverkoston vuotavuuden näkökulmasta
Pito- ja vetovoimainen työnantaja	<p>Pito- ja vetovoimainen työnantaja- ohjelma</p> <p>Tavoite</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mahdollistamme hyvän työntekijäkokemuksen 	<ul style="list-style-type: none"> • HSY:n brändiviestintä tukemaan HSY:n strategista työnantajakuvatyötä. • Työkulttuurin kehittämisen uudet avaukset. • Sisäisten kumppanuuksien toimintamalli tukemaan arjen sujuvuutta.
Osaava ja kehittyvä henkilöstö	<p>Henkilöstön kehittämisen ohjelma</p> <p>Tavoite</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mielekkäät tehtävät, muutokkyvykyys ja yhteistyö ovat tekemistemme perustana 	<ul style="list-style-type: none"> • Urapolkumalli ja sisäiset työmarkkinat • Strategisen henkilöstösuunnittelun prosessin vakiinnuttaminen. • HSY:n osaamisen ja kehittämisen johtamisen järjestelmä Vätkyn käytön laajentaminen ja vakiinnuttaminen.
Tehokasta ja taloudellista toimintaa	<p>Tuottavuusohjelman terävöittäminen ja toteuttaminen</p> <p>Tavoite</p> <ul style="list-style-type: none"> • Palvelumme tuotetaan kestävästi ja nykyistä tehokkaammin 	<ul style="list-style-type: none"> • Hankintojen strateginen kehittäminen HAKA • Tekoälyn mahdollisuuksien hyödyntäminen ja hallintamallin laatiminen • Kustannustehokkaiden ja sujuvien prosessien edistäminen • Prosessijohtamisen toimintamallin käyttöönotto.
Tasapainoinen talous	<p>Ohjelma omaisuudenhallinnalle ja investoinneille</p> <p>Tavoite</p> <ul style="list-style-type: none"> • Investointimme kyetään rahoittamaan vesi- ja jätemaksuilla. 	<ul style="list-style-type: none"> • HSY:n omaisuudenhallintajärjestelmä -hanke OMAR • Vesijohtoverkoston vuodonhallinnan vakiinnuttaminen • Vesihuollon maksurakenteen jatkokehitys perustuen kustannustietoon.
Vastuulliset ja kehittyvät palvelut	<p>Vastuullisten ja kehittyvien palvelujen ohjelma</p>	<ul style="list-style-type: none"> • OmaHSY 2: Asiakkaan sähköisten palveluiden laajentaminen • Olemassa olevien sähköisten asiointipalveluiden kehittäminen ja uusien pilotointi, asiointin ohjaaminen sähköisten palveluiden pariin

Strateginen päämäärä	Ohjelma ja tavoite	Keskeiset hankkeet ja toimenpiteet vuonna 2025
	Tavoite <ul style="list-style-type: none"> • Palvelutoimintamme on sujuvaa ja saavutettavaa 	<ul style="list-style-type: none"> • Palvelutuotejohtamisen mallin kehittäminen ja organisointi
Turvattu juomavesi	Kaikissa olosuhteissa turvattu juomavesi – ohjelma Tavoite <ul style="list-style-type: none"> • Toimintavarmuus on erinomaisella tasolla 	<ul style="list-style-type: none"> • Turvallisuusjohtamisen kokonaisuuden kehittäminen • Kyberturvallisuuskokonaisuuden kehittäminen • Verkostojen runkoyhteyksien kahdentamisen laajentaminen • Pitkälukon saneeraus ja kapasiteetin nosto • Turvallisuusinvestointien toteuttaminen
Toimintaa lähiympäristöstä huolehtien	Toimintaa lähiympäristöstä huolehtien- ohjelma Tavoite <ul style="list-style-type: none"> • Edistämme luonnon monimuotoisuutta, lähiympäristön hyvää tilaa ja ympäristöterveyttä. 	<ul style="list-style-type: none"> • Luonnon monimuotoisuuden edistäminen HSY:n toiminnassa • Ylivuotoja vähentävät investoinnit • HSY:n työmaiden aikaisen yhteiskunnallisen haitan hallinta

3 Talous

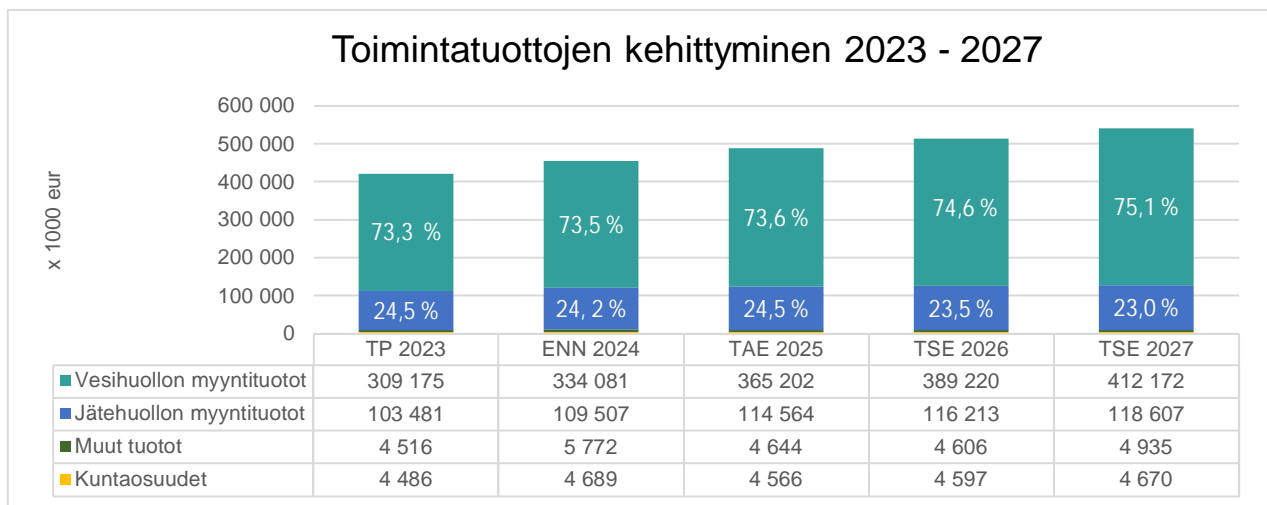
3.1 Tuloslaskelma

x 1000 eur	TP 2023	ENN 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027	Muutos-% 2025/2024
TOIMINTATULOT	421 658	454 048	488 976	514 636	540 384	7,7 %
Myyntituotot	413 036	443 929	480 090	505 760	531 145	8,1 %
Kuntaosuudet	4 486	4 689	4 566	4 597	4 670	-2,6 %
Muut tuotot	4 136	5 430	4 320	4 279	4 569	-20,4 %
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	2 565	2 303	2 500	2 500	2 500	8,6 %
TOIMINTAMENOT	-205 000	-213 536	-212 413	-226 508	-230 742	-0,5 %
Henkilöstömenot	-54 846	-54 416	-56 619	-57 785	-59 204	4,0 %
Palvelujen ostot	-108 787	-113 715	-121 515	-119 713	-121 788	6,9 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-31 309	-32 535	-32 506	-33 039	-33 543	-0,1 %
Muut toimintakulut	-10 058	-12 871	-1 773	-15 971	-16 208	-86,2 %
TOIMINTAKATE	219 223	242 815	279 063	290 628	312 142	14,9 %
RAHOITUSTULOT JA -MENOT	-76 026	-83 305	-92 829	-91 559	-88 088	11,4 %
VUOSIKATE	143 197	159 510	186 234	199 069	224 054	16,8 %
POISTOT	-155 942	-148 400	-158 369	-164 419	-172 565	6,7 %
TILIKAUDEN TULOS	-12 745	11 110	27 864	34 650	51 489	150,8 %
VARAUSTEN MUUTOKSET	113	65	65	65	65	0,0 %
TULOVEROT	1 018	-38	0	0	0	-100,0 %
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-11 614	11 137	27 929	34 715	51 554	150,8 %
Tuloslaskelman tunnuslukuja						
Toimintatuotot, prosenttia toimintakuluista	208,3 %	215,0 %	232,9 %	229,7 %	236,8 %	
Vuosikate, prosenttia keskimääräisistä poistonalaisista investoinneista	72,7 %	81,0 %	94,6 %	101,1 %	113,8 %	

*) Tunnusluku kuvaa kuntayhtymän tulo-rahoituksen riittävyyttä investointien rahoittamiseksi. Kun tunnusluku on 100 % tai enemmän, tulo-rahoituksen voidaan katsoa olevan riittävä. Jos vuosikate on keskimääräistä investointitasoa pienempi (tunnusluku < 100 %), kuntayhtymä joutuu rahoittamaan osan investoinneista ulkopuolisella lainarahoituksella.

Toimintatuotot

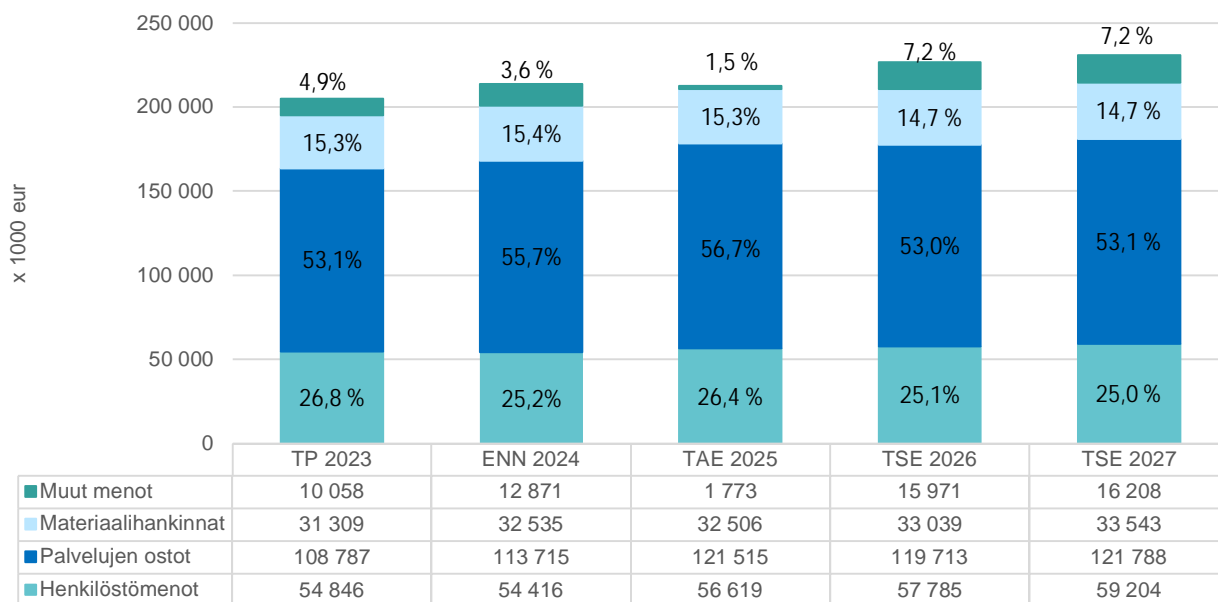
HSY:n toimintatuotot vuonna 2025 ovat 489,0 miljoonaa euroa eli 35,0 miljoonaa (7,7 %) euroa enemmän vuoden 2024 ennusteeseen verrattuna. Vesihuollon käyttömaksuihin esitetään talousarviovuodelle kokonaiskorotusta 8 % ja suunnitelmavuosille vastaavasti 5 %. Perusmaksuihin esitetään talousarviovuodelle kokonaiskorotusta 13 %. Suunnitelmavuosien vastaavat korotukset ovat 13 % vuonna 2026 ja 9 % vuonna 2027. Vuonna 2025 jätehuollon tulokertymää lisää arvioitu suoritteiden määrän kasvu. Jätehuollon hintoihin suunnitellaan talousarviovuodelle keskimäärin 6,0 % korotusta, mikä lisää toimintatuottoja kaikkien vuosien osalta.

Toimintamenot

HSY:n toimintamenot vuonna 2025 ovat 212,4 miljoonaa euroa, joka on 1,1 miljoonaa (0,5 %) euroa vähemmän kuin vuoden 2024 ennusteessa. Toimintamenojen budjetoinnissa on huomioitu toiminnan muutokset ja merkittävimmät tiedossa olevat kustannusmuutokset. Vuonna 2025 toimintakuluista noin 57 % koostuu palveluiden ostoista kuten jätteen kuljetuspalvelujen ostoista, IT-kuluista, asiantuntijapalveluista sekä rakentamis- ja kunnossapitopalveluista. Henkilöstökulujen osuus on noin 27 %, materiaalihankinnat 15 % sekä muut kulut 1 %. Muissa kuluissa on huomioitu vuodelle 2025 Suomenojan jätevedenpuhdistamon pakollisen varauksen purku. Laitoksen purkukustannukset tulevat olemaan alkuperäistä varausta pienemmät, joten varauksen purku pienentää muita menoja. Henkilöstökuluihin sisältyy palkkaratkaisun vaikutukset; 2,5 % vuodelle 2025 ja muille vuosille 2,5 %. Jos tarkempaa tietoa ei ole ollut saatavilla, suunnittelun lähtökohtana on käytetty suunnitelmakaudelle 2 prosentin inflaatio-olettamaa.

Toimintamenojen kehittyminen 2023 - 2027

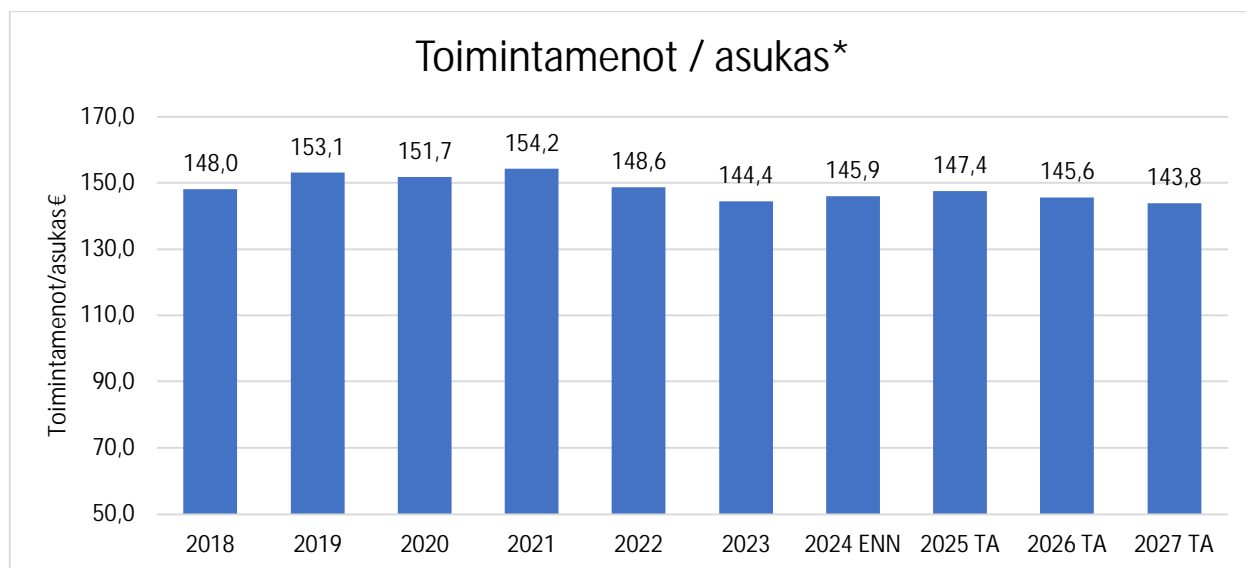
Tuloksen muodostuminen

Toimintatuottojen ja -kulujen erotuksena syntyvä toimintakate talousarviovuonna 2025 on 279,1 miljoonaa (57,1 %) euroa, kun sen vuonna 2024 ennustetaan olevan 242,8 miljoonaa (53,5 %) euroa. Ero johtuu suurelta osin myyntituottojen arvioidusta kasvusta vuonna 2025. Hintamuutokset vaikuttavat myyntituottoihin positiivisesti suunnitelmakaudella. Suunnitelmavuonna 2026 toimintakate paranee ja on 290,6 miljoonaa (56,5 %) euroa ja vuonna 2027 312,1 miljoonaa (57,8 %) euroa.

Nettorahoituskulut vuonna 2025 ovat 93,1 miljoonaa euroa. Korkokuluista 57,1 miljoonaa euroa on jäsenkunnille perustamislainoista maksettavia korkoja. Peruspääoman korko, jota jäsenkunnat alkoivat periä vuodesta 2021, on vuosina 2023–2024 1,0 % ja vuodesta 2025 alkaen 1,5 %. Rahoitustuottoihin on budjetoitu 300 000 euron osinkotuotot Uudenmaan Voima Oy:ltä vuosille 2025–2027. Suunnitelmakauden lopulla nettorahoituskulut kääntyvät laskuun ollen vuonna 2027 88,4 miljoonaa euroa.

Talousarviovuoden 2025 tulos on vuosikatteesta vähennettävien pysyvien vastaavien (käyttöomaisuus) poistojen jälkeen 27,9 miljoonaa euroa ylijäämäinen, vuonna 2026 34,6 miljoonaa euroa ylijäämäinen ja vuonna 2027 51,5 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Huolimatta vahvasti ylijäämäisestä tuloksesta TTS-kaudella, HSY:n lisävelkaantuminen jatkuu edelleen. TTS-kauden alkupuolella uudistetaan HSY:n nykyistä poistosuunnitelmaa, millä voi olla merkittävä negatiivinen tulosvaikutus, joka heikentää yhtymän ylijäämän kertymistä ja omavaraisuusasteen kehitystä.

Tuottavuuden kehittyminen

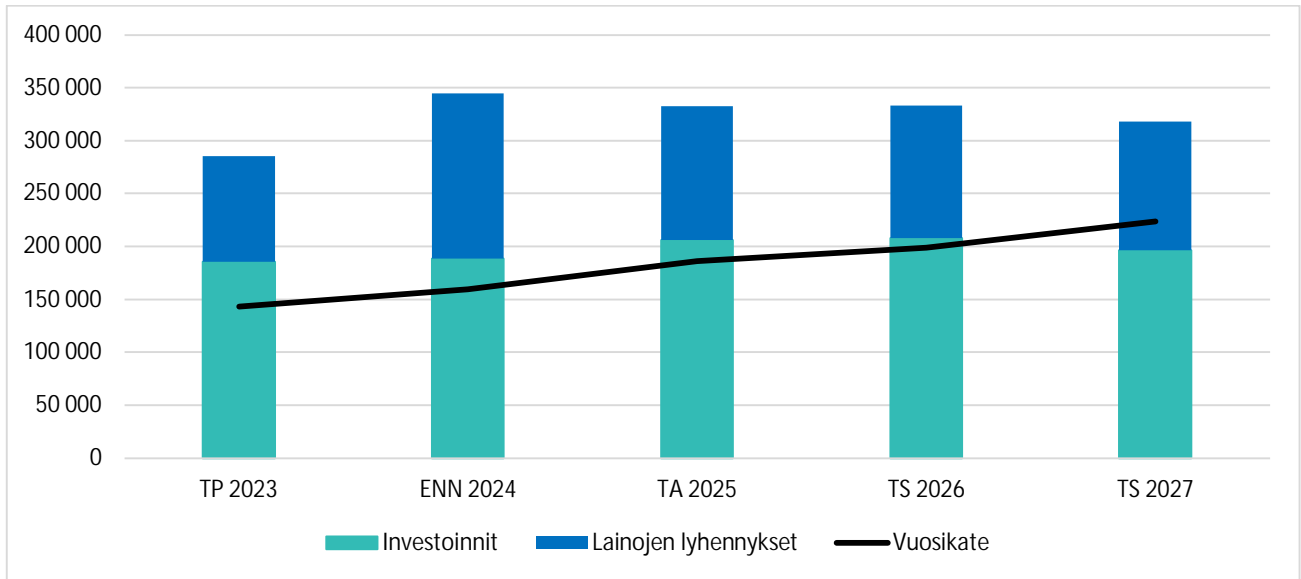

*Vuoden 2021 rahassa (merkittävät kertaluonteiset erät ja keskimääräinen inflaation vaikutus eliminoitu)

Tuottavuuden kehittymistä kuvaa toimintamenojen ja jäsenkaupunkien asukasmäärän suhde. Tuottavuustavoitteena on 1,5 % vuotuinen parannus. Tuottavuus ilmoitetaan ilman merkittäviä kertaluonteisia eriä vuoden 2021 rahassa siten, että inflaation vaikutus on poistettu. Väkiluvun arvioidaan kasvavan keskimäärin 1,1 % vuosivauhdilla suunnittelukaudella 2025–2027. Talousarviovuodelta 2025 on eliminoitu toimintamenot/asukas -mittarissa merkittävä Suomenojan puhdistamon purkutöihin liittyvän kirjanpidollisen varauksen purku.

Tulorahoituksen (vuosikate) riittävyys pääomamenojen maksamiseen

Toimintakatteen ja rahoituserien jälkeen syntyvä vuosikate osoittaa sen tulorahoituksen, joka juoksevien menojen jälkeen jää käytettäväksi investointeihin ja lainojen lyhennyksiin. Vuonna 2025 HSY:n vuosikate on 186,2 miljoonaa euroa, kun investoinnit ja lainojen lyhennykset ovat yhteensä 332,5 miljoonaa euroa. Vuonna 2026 investoinnit ja lainojen lyhennykset ovat 333,1 miljoonaa euroa ja vuonna 2027 318,1 miljoonaa euroa. Erityisesti vesihuollon investointien rahoittamiseksi suunnitellulla tasolla joudutaan nostamaan uutta ulkopuolista lainaa koko suunnitelmakauden ajan yhteensä noin 391 miljoonaa euroa.

Jäsenkuntien maksuosuudet

Kuntayhtymän perussopimuksen mukaisesti HSY perii jäsenkunniltaan maksuosuudet muista kuin vesihuollon tai jätehuollon tehtävistä. Maksuosuudet jaetaan jäsenkuntien asukasluvun suhteessa siten, ettei yhden kunnan maksuosuus voi olla yli 50 % ja se on vähintään 1 %. Kuntaosuuksien jakautuminen kunnittain on esitetty alla olevassa taulukossa (jako asukasmäärien 31.12.2023 mukaisesti).

1 000 €						Muutos-%
	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027	2025/2024
Kuntaosuudet						
- Seutu- ja ympäristötiedon toimintaan	4 476	4 389	4 900	4 793	4 931	
- Ilmastoinfon toimintaan	437	446				
Kuntaosuudet yhteensä	4 913	4 835	4 900	4 793	4 931	1,3 %
- Aikaisempien vuosien ylijäämän hyvitys	-428	-146	-334	-196	-261	
Laskutettavat kuntaosuudet	4 486	4 689	4 566	4 597	4 670	-2,6 %
Kuntaosuudet jäsenkunnittain	Osuus-%	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027	
Helsinki	50,0 %	2 345	2 283	2 299	2 335	
Espoo	27,4 %	1 279	1 252	1 260	1 280	
Kauniainen	1,0 %	47	46	46	47	
Vantaa	21,6 %	1 018	986	993	1 008	
Yhteensä	100,0 %	4 689	4 566	4 597	4 670	

Kuntaosuuksilla katetaan se osuus Seutu- ja ympäristötiedon tehtävien hoidosta aiheutuvista kustannuksista, jota ei voida kattaa tulosalueen muilla myyntituotoilla tai ulkopuolisella hankerahoituksella. SYT:n osalle vyörytettyjen hallintokulujen määrää ja osuutta talousarviossa on tarkasteltu kriittisesti niin, että kuntaosuuksilla katettavat menot kohdistuvat voimakkaammin henkilötyövuosiin ja -kuluihin. Vuodesta 2025 alkaen Ilmastoinfon toiminnan osuus sisältyy

suoraan seutu- ja ympäristötiedon toiminnan lukuihin, eikä sitä eritellä enää erikseen. Seutu- ja ympäristötiedon tulosalueen aiempien vuosien ylijäämäisistä tuloksista kertynyt kumulatiivinen ylijäämä hyvitetään laatimalla tulosalueen budjetti alijäämäiseksi siten, ettei kuntaosuuksia laskuteta täysimääräisinä. Vuoden 2024 tulossuunnitelmän mukainen kumulatiivinen ylijäämä noin 0,791 miljoonaa euroa. Ylijäämä on kohdistettu etupainotteisesti siten, että eniten ylijäämää käytetään vuonna 2025.

Perustamislainoista jäsenkunnille maksettavat korot

Jäsenkuntalainojen korko on vuodesta 2013 alkaen sidottu Suomen valtion 10 vuoden sarjaobligation tuottoon lisätynä 2,0 prosenttiyksikön lainamarginaalilla. Korko on kuitenkin aina vähintään 5,30 %. 10 vuoden sarjaobligatioiden tuotto on aikaisempina vuosina pysynyt alle 2 %:n, mutta viime vuoden aikana korko nousi yli 3,0 prosenttiyksikön. Korontarkistusajankohtana lokakuussa korko oli 3,39 %, joten jäsenkuntalainojen kokonaiskorko nousi 5,39 %:iin. Vuonna 2019 aloitettiin ensimmäiset lainanlyhennykset (Laina A) ja vuonna 2024 alkoivat loppujenkin jäsenkuntalainojen lyhennykset (Laina B ja Laina C). Yhteenveto jäsenkuntalainoista on esitetty seuraavassa taulukossa.

x 1 000 euroa	TA 2025			TS 2026			TS 2027		
	Pääoma 31.12.	Lyhennykset	Korot	Pääoma 31.12.	Lyhennykset	Korot	Pääoma 31.12.	Lyhennykset	Korot
Helsinki	609 222	18 461	33 023	590 760	18 461	32 044	572 299	18 461	31 066
Espoo	232 395	7 042	12 597	225 352	7 042	12 224	218 310	7 042	11 850
Kauniainen	3 937	119	213	3 818	119	207	3 698	119	201
Vantaa	208 563	6 320	11 305	202 243	6 320	10 970	195 923	6 320	10 635
Yhteensä	1 054 116	31 943	57 138	1 022 173	31 943	55 445	990 230	31 943	53 752

3.2 Investoinnit

x 1 000 euroa	TP 2023	ENN 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027	Muutos-% 2025/2024
Vesihuollon investoinnit	161 821	164 777	183 475	189 680	176 365	11,3 %
Jätehuollon investoinnit	22 665	21 690	20 640	16 445	18 590	-4,8 %
Seutu- ja ympäristötiedon investoinnit	225	430	340	280	230	-20,9 %
Tukipalvelujen investoinnit	108	1 345	1 100	1 005	655	-18,2 %
Asiakkuudet ja viestintä investoinnit	8	260	635	455	300	144,2 %
Johto, talous ja strateginen ohjaus investoinnit	709	0	0	200	300	-
INVESTOINNIT YHTEENSÄ	185 536	188 502	206 190	208 065	196 440	9,4 %

Suunnitelmakaudella investointeja toteutetaan keväällä 2025 laaditun uuden 20 vuoden investointiohjelman mukaisesti. Vesihuollon investointien taso säilyy suunnitelmakaudella korkealla tasolla johtuen pääosin jäsenkuntien edelleen korkeana säilyvästä infrastruktuuri-investointien tasosta. Lisäksi HSY:n omien investointien osalta korostuvat verkostosaneeraukset sekä turvattu juomavesiteemaan liittyvät hankkeet. Tavoitteena on määrätietoisesti nostaa saneerausinvestointien määrää vuositasolla. Jätehuollossa investoinnit painottuvat strategian

mukaisesti vastuullisiin ja kehittyviin palveluihin, ympäristövastuuseen, hiilineutraaliuuteen ja kiertotalouteen. Talousarviovuonna valmistuu biokaasulaitoksen mädätteen jalostuksen maatalouskäyttöön mahdollistava biomädätteen käsittelylaitos ja suunnittelukaudella toteutetaan kierrätys- ja Ekomo-toiminnan edellyttämiä kenttärakenteita.

3.3 Rahoitus

x 1 000 euroa	TP 2023	ENN 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Tulorahoitus					
Vuosikate	143 197	159 510	186 234	199 069	224 054
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-5 218	-1 891	-14 774	-774	-774
Investoinnit					
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-191 659	-192 252	-208 240	-208 815	-197 190
Rahoitusosuudet investointimenoihin	6 123	3 750	2 050	750	750
Investointien korjauserät	0	0	0	0	0
Toiminnan ja investointien rahavirta	-47 557	-30 883	-34 730	-9 770	26 840
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	160 000	184 000	161 000	135 000	95 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-81 415	-104 148	-116 326	-125 038	-121 624
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-18 000	-52 000	-10 000	0	0
Oman pääoman muutokset	0	4 834	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	-13 330	0	0	0	0
Rahoituksen rahavirta	47 255	32 686	34 674	9 962	-26 624
Rahavarojen muutos	-302	1 803	-56	193	216
Rahavarat 31.12.	10 257	12 060	12 004	12 197	12 413
Rahavarat 1.1.	10 559	10 257	12 060	12 004	12 197
Rahoituslaskelman tunnuslukuja					
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä, eur	-460 186	-373 916	-273 083	-195 115	-96 100
Investointien tulorahoitus %	77,2 %	84,6 %	90,3 %	95,7 %	114,1 %
Lainanhoitokate	1,4	1,30	1,35	1,35	1,51
Kassan riittävyys (pv)	6,8	7,4	7,0	6,9	7,1

Perustamislainoista HSY:n jäsenkunnilta on jäljellä yhteensä 1,1 miljardia euroa, jonka lisäksi HSY:llä on ulkopuolisilta rahoituslaitoksilta nostettua pitkäaikaista lainaa vuoden 2024 lopussa ennusteen mukaan noin 818 miljoonaa euroa, mikäli vuoden 2024 tulorahoitus ja investoinnit toteutuvat vuosiennusteen mukaisesti.

Tulorahoitus ei riitä kattamaan kuntayhtymän investointitasoa ja lainojen lyhennyksiä, minkä vuoksi suunnitelmakauden kaikkina vuosina joudutaan nostamaan uutta ulkopuolista lainaa yhteensä noin 391 milj. euroa riippuen toteutuvasta investointitasosta. Lainoja lyhennetään suunnitelmakaudella yhteensä noin 373 milj. eurolla, josta 96 milj. euroa on jäsenkuntalainojen lyhennyksiä. Ulkopuolisilta nostetun pitkäaikaisen velan yhteismäärä suunnitelmakauden lopulla on noin 911 milj. euroa. Lainamäärän jatkuva kasvu aiheuttaa lisääntyvää painetta HSY:n taloudelle kasvavien lainakorkojen ja lyhennysten myötä. Uudessa strategiassa tasapainoinen talous on yhtenä merkittävänä fokusalueena. Toimintamenojen kehittymistä on tarkasteltu huolellisesti. Talouden tasapainottaminen edellyttää tuottavuusohjelman lisäksi asiakasmaksujen korotuksia kummallakin toimialalla.

Taseen keskeisiä eriä

x 1 000 euroa	TP 2023	ENN 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Pysyvät vastaavat (käyttöomaisuus)	2 855 898	2 903 500	2 955 420	3 000 566	3 025 941
Oma pääoma	768 059	784 030	811 959	846 674	898 228
Pitkäaikainen vieras pääoma	1 891 573	1 959 225	1 993 942	1 996 438	1 957 107
- lainat jäsenkunnilta	1 086 059	1 054 116	1 022 173	990 230	958 288
- lainat ulkopuolisilta rahoituslaitoksilta	718 052	817 646	884 307	918 745	911 357
- liittymismaksut	87 462	87 462	87 462	87 462	87 462
Omavaraisuusaste (%)	26,2 %	26,4 %	26,7 %	27,5 %	29,0 %

Viime vuosien suurten investointien vuoksi HSY:n omavaraisuusaste on heikentynyt ja on ennusteen mukaan vuoden 2024 lopussa 26,4 %. Suunnitelmakaudella omavaraisuusaste kääntyy nousuun saavuttaen 2027 lopussa tason 29,0 % kun viimeisimmässä tilinpäätöksessä omavaraisuusaste oli 26,2 %. Suunnitelmakauden ylijäämäiset tulokset kasvattavat omaa pääomaa, mutta vieraan pääoman kasvu hidastaa omavaraisuusasteen nousua vuoteen 2026 asti.

3.4 Sitovat määrärahat

(*1000 euroa)	
Vesihuolto	TA 2025
Toimintamenot	115 721
Investointimenot (netto)	183 475
Jätehuolto	
Toimintamenot	94 557
Investointimenot (netto)	20 640

4 Henkilöstö

4.1 Tavoitteet

Keskeiset tavoitteet TTS 2025–2027 kaudella koko henkilöstön osalta on kuvattu Työn murroksen painopisteen osakokonaisuuksissa Pito- ja vetovoimainen työnantaja ja Osaava ja kehittyvä henkilöstö luvussa 2. Strategiset tavoitteet. Tahtotilamme vuoteen 2030 on, että mahdollistamme hyvän työntekijäkokemuksen ja mielekkäät työtehtävät. Muutoskyvykyys ja yhteistyö ovat tekemisemme perustana.

HSY haluaa työnantajana olla henkilöstöstään huolta pitävä, oikeudenmukainen, johdonmukainen, reilu ja rohkea, strategisten tavoitteiden ja arvojensa mukaan toimiva. Johtamisen ja esihenkilötyön osaaminen ja sen kehittäminen muodostavat perustan onnistumisellemme sekä palvelutuotannon järjestämisessä että henkilöstön työhyvinvoinnin johtamisessa. Panostamme valmentavan johtamisosaamisen kehittämisen lisäksi edelleen yhteisiin tavoitteisiin pohjautuvan työkuultuurin kehittämiseen työyhteisöissämme eri menetelmin. Kehitämme osaamistamme huomioiden määritellyt strategiset kyvykkytemme ja varmistaaksemme strategisten tavoitteiden saavuttamisen. Yleisen ja strategisen osaamisen kehittämisen lisäksi huolehdimme ammatillisen osaamisen kehittämisestä ja ylläpitämisestä. Työturvallisuus on meidän tekemisemme olennaisesti kuuluvaa ja sen lisäksi, että panostamme työn tekemisen fyysiseen turvallisuuteen, huomioimme entistä enemmän myös psykososiaaliset tekijät.

Strategia tukee uuden henkilöstön rekrytointia tilanteessa, jossa monet toimijat kilpailevat osaavasta työvoimasta, ja vahvistaa nykyisen henkilöstön positiivista työntekijäkokemusta. Viimeksi mainittua edistävät erityisesti kannustava ja oikeudenmukainen palkkaus- ja palkitsemisjärjestelmä, mielekkäät ja kehittyvät työtehtävät, osaamisen kehittäminen monipuolisesti sekä vahvuuksista lähtevän ja kannustavan johtamisen ja työkuultuurin kehittäminen. Työnantajakuvatyön keskeisimmät tavoitteet ovat pitovoiman lisääminen positiivista työntekijäkokemusta kasvattamalla sekä vetovoiman lisääminen, johon liittyy työnantajamielikuvan uudistamisen jälkeen vakiinnuttaminen. Työntekijäkokemuksen kehittäminen on tärkeää myös vetovoiman lisäämiseksi.

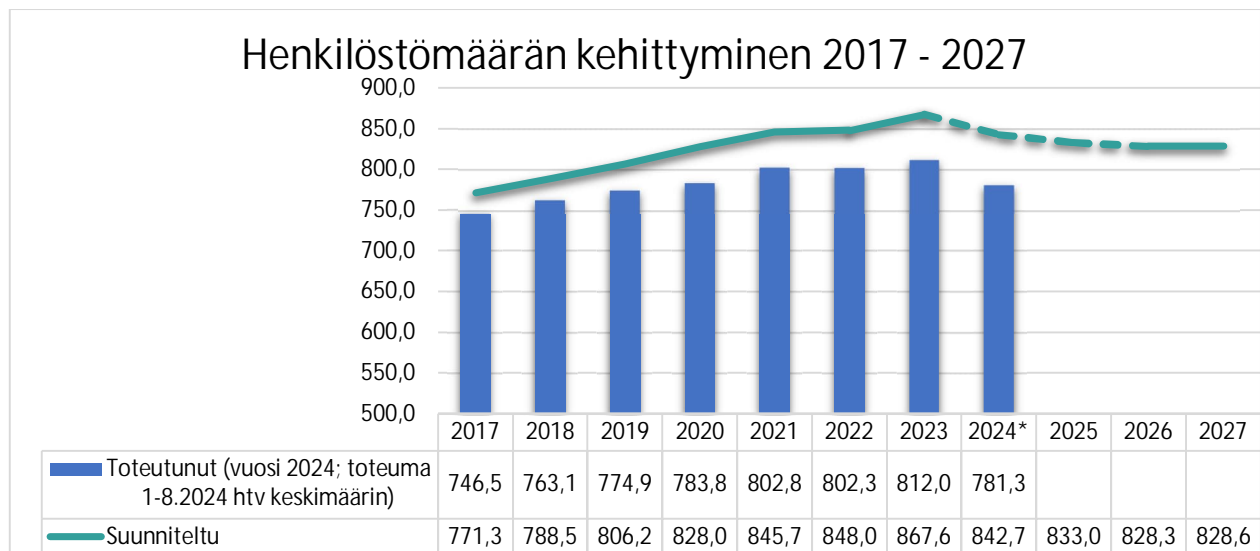
Henkilöstön monipuolisella osaamisella ja kyvyllä ottaa joustavasti vastaan uudistuvia ja muuttuvia työtehtäviä pärjätään tulevaisuuden muuttuvassa toimintaympäristössä. HSY:ssä haluamme vahvistaa ja vaalia oppimista edistävää toimintakulttuuria, joka mahdollistaa tutkimisen, testaamisen, kokeilemisen, ja jossa opitaan työtä tekemällä myös tavallisen arjen keskellä. Digitaidot yhdistettynä tekoäly -taidoilla ovat keskeisessä roolissa. Virheitä ei tarvitse pelätä ja onnistumisia saa juhlia. Työtä tehdään asiakkaiden hyväksi yhteisten tavoitteiden ohjaamina. Koko henkilöstöltä, johtajilta, esihenkilöiltä ja työntekijöiltä odotetaan avointa ja myönteistä asennetta ja kykyä nähdä oman osaamisen ja työn kehittäminen perustehtävän ohella

jokaisen tehtäväksi. Tavoitteenamme on, että voimme hyvin tuottaessamme hyvinvoinnin palveluita kaupunkilaisille.

Toimintaympäristössä tapahtuneet muutokset viime vuosina edellyttävät meiltä turvallisuusteeman entistä vankempaa huomioimista toiminnassamme. Tämä näkyy myös osaamisen vahvistamisessa organisaatiomme eri tasoilla ja prosesseissa, työntekijöidemme ja esihenkilöiden tehtävissä.

4.2 Henkilöstömäärän kehittyminen

Henkilöstön määrällinen tarve on arvioitu henkilöstösuunnitelmassa 2025–2027. Henkilöstösuunnitelman vuoden 2025 keskimääräinen henkilöstömäärä noudattaa linjausta, että henkilöstömäärämme ei nouse vaan pystymme vastaamaan tulevaisuuden edellyttämiin muutoksiin ensisijaisesti tehtävien muutoksilla ja vain perustellusta syystä toteutamme rekrytointeja, jotka kasvattavat henkilöstömääräämme. Vuoden 2025 keskimääräinen henkilöstömäärä on suunnitelmassa yhteensä 833 henkilötyövuotta.

5 Toimialakohtaiset erittelyt

5.1 Vesihuolto

5.1.1 Toimintaympäristö

Vesihuollon toimiala tuottaa ja toimittaa korkealaatuista juomavettä yli miljoonalle pääkaupunkiseudun asukkaalle, viemäroä alueen jätevedet ja hulevedet sekä puhdistaa tehokkaasti kaupunkilaisten ja teollisuuden jätevedet. Vesihuollon toimintaympäristössä toiminnan laajentuminen on vahvasti sidoksissa omistajakaupunkien kasvuun ja kehitykseen sekä yleiseen talouden tilan mukana vaihtelevaan rakentamisen suhdanteiseen. Vaatimuksenmukaisuus ja kehittyvä lainsäädäntö taas vastaavasti asettavat tarpeet toiminnan kehittämislle ja varmentamislle. EU:n uusi yhdyskuntajätevesidirektiivi hyväksyttiin keväällä 2024 ja se viedään kansalliseen lainsäädäntöön suunnitelmakaudella. Myös vesihuoltolain uudistus valmistunee 2025–2027 aikana. Korkea inflaatio ja korkojen nousu on jarruttanut erityisesti asuntorakentamisen markkinoita. Suunnitelmakaudella rakentamisen volyymin ennustaminen on edelleen haastavaa ja aallonpohja on ollut ennustettua leveämpi sekä syvempi. Pessimistisyydestä huolimatta arvioimme käänteen tapahtuvan TTS-kaudella 2025–2027, mutta sen kulmakerrointa on vaikea arvioida asuntovarastojen purkautumisen vaikutuksen vuoksi. Yleisesti nähdään myös pääkaupunkiseudun kasvun jatkuvan ja sitä kautta myös HSY:n vesihuollon asiakasvolyymien kasvu jatkuu pitkällä aikavälillä. Tämä vaikuttaa käyttömaksujen kautta saatavaan tulovirtaan. Samaan aikaan asukaskohtainen vedenkulutus on tasaisesti laskenut ja energiakustannusten kasvu talvella 2022–2023 ja yleinen taantuma hillitsi vedenkulutusta entisestään. Tästä ilmiöstä on osittain toivuttu. Asukaskohtaisen vedenkulutuksen ennustetaan edelleen pitkällä aikavälillä laskevan, mutta lähivuodet osoittavat kompensoiko talouden ja rakentamisen toipumisen kautta tapahtuva kasvu arvioidulla tasolla ominaiskulutuksen laskua. Kulutuksen vähentyminen pienentää käyttömaksuista saatavia tuloja, jota kompensoi omalta osaltaan perusmaksun osuuden hienoinen kasvu. Kerrosneliöiden määrän kasvun taantuma hidastaa niin perusmaksujen tulovirran kasvu- kuin liittymismaksujenkin vuotuista kertymäennustetta. Vuonna 2024 käynnistynyttä maksurakenteen uudistamista ja vesihuollon maksujen tasonmäärittämistä jatketaan TTS-kaudella ja näillä on osaltaan vaikutusta tulokertymän varmentamiseen ja velkaantumisen kasvun hillitsemiseen.

5.1.2 Strategian toteuttaminen toimialalla

Turvattu juomavesi

Vesihuollon toimiala osallistuu TTS-kaudella laajasti HSY:n strategisten tavoitteiden toteuttamiseen. Strategian osalta vesihuolto johtaa neljää strategista päämäärää (Turvattu juomavesi, Hiilineutraali pääkaupunkiseutu, Puhdas Itämeri ja Tasapainoinen talous). Lisäksi toimialalta on ohjelmapäälliköitä asiantuntijoina viidessä päämäärässä kymmenestä. Strategian päämäärien alle muodostuneiden hankkeiden tavoitteita johdetaan strategiakorttien kautta ja strategian kautta johdetut kehittämistoimet näkyvät kaikkien henkilöstöryhmien työssä. TTS 2025-2027 osalta vesihuollon tavoitteita ohjataan strategian päämäärien kautta hankkeille asetetuissa aikatauluissa alla esitetyn mukaisesti.

Vesihuollon toimialan suunnitelmakauden keskeisin strateginen päämäärä on Turvattu juomavesi, missä keskitytään vesihuollon kokonaisuuden jatkuvuudenhallintaa kehittäviin toimiin ja tässä erityisesti talousveden tuotannon ja jakelun korkeaa 24/7 toimintakykyä edelleen varmistaviin ja kehittäviin toimenpiteisiin. Tämä edellyttää resurssointia sekä operatiiviseen toimintaan että toimintavarmuutta ja fyysistä- ja kyberturvallisuutta parantaviin investointeihin. Talousvedentuotantoon vaikuttaa koko TTS-kauden ajan Pitkälän vedenpuhdistuslaitoksen kapasiteetinnosto ja perusparannus. Kasvaneeseen hybridivaikuttamisen uhkaan on niin ikään varauduttu. Toimenpiteitä jatketaan TTS-kaudella suunnitellusti. Vedenjakelun toimintavarmuuden kehittämistä jatketaan mm. toteuttamalla toisistaan riippumattomia syöttöyhteyksiä.

Turvattu juomavesi -päämäärän alla toteutetut turvallisuusteeman mukaiset toimet kohdistuvat koko HSY:n toimintaan. Turvallisuusteeman alla kehitetään esimerkiksi fyysisen ja kyberturvallisuuden osa-alueita. Kyberturvallisuuden kehittämistä tukee osaltaan kahdeksan vesilaitoksen yhteinen VESKY-hanke, jota rahoitetaan Etelä-Savon ELY-keskuksen toimesta. Hanke tähtää vesihuollon kyberturvallisuusriskien hallinnan ja NIS 2 -direktiivin edellyttämän vaatimuksenmukaisuuden saavuttamiseen. HSY toimii hankkeen käynnistäjänä ja vetäjänä. Hanke valmistuu syksyllä 2025.

Toimintaa lähiympäristöstä huolehtien

Lähiympäristön tilan ja luonnon monimuotoisuuden turvaaminen ovat tärkeässä roolissa vesihuollon toiminnan kehittämisessä. Vesihuollossa keskeisessä roolissa tässä päämäärässä on jätevesiverkoston hallinnan kehittäminen, jolla vähennetään lähiluontoon kohdistuvia haitallisia vaikutuksia, kuten hajuhaittoja ja ylivuotoja. Viemäriverkoston vuotokohtia etsitään ja korjataan aktiivisesti, ja verkostojen saneerausmääriä lisätään. Myös pumppaamoiden saneerausta jatketaan suunnittelukaudella. Ylivuotojen taustalla on usein verkoston kuormittuminen vuotovesillä ja kiinteistöjen kuivatusvesillä. Ohjaamme asukkaita tonttijohtojen saneerauksen kannustamiseksi ja huleveden ohjaamiseksi oikein.

Lähiympäristön huolehtimiseen kuuluu myös virkistyskalastusta tukevan kalaistutuskompensaation kehittäminen luonnon monimuotoisuustavoitetta tukevaksi. Päämäärän osalta selvitetään myös mahdollisia niitytykseen soveltuvia vesihuollon kohteita. TTS-kauden aikana kehitetään uutena avauksena myös investointien paikallisten asukas- ja liikennevaikutusten mittaamista ja minimointia.

Puhdas Itämeri

HSY on sitoutunut jo pitkään Itämeren suojeluun puhdistamoiden lupamääräyksiä kunniahimoisemmin Itämerisitoumuksen ja yhdyskuntajäteveden Green Deal -sopimuksen kautta. TTS-kaudella 2025–2027 uuden Blominmäen jätevedenpuhdistamon toimintaa optimoidaan ja vakiinnutetaan. Viikinmäen puhdistamon toimintavarmuutta kasvatetaan saneeraus- ja uudisinvestoinnein. Kaudella valmistaudutaan 2030-luvun investointitarpeisiin, joista merkittävin yksittäinen kokonaisuus on uuden jätevedidirektiivin myötä todennäköisesti ajankohtaistuva orgaanisten haitta-aineiden poisto. Vuotovesien osastonrajat ylittävää hallintaa vahvistetaan kiinnittämällä siihen tarvittavat henkilö- ja taloudelliset resurssit. Asukasviestinnän painopisteenä on vuonna 2025 viemärietiketti.

Vastuulliset ja kehittyvät palvelut

Vesihuollon toiminnoissa tuetaan vastuulliset ja kehittyvät palvelut -teemakokonaisuuden kehittymistä kaikissa asiakasrajapintatoiminnoissa ja tuetaan HSY:n sisäisten prosessien toimintaa ja kehittämistä aktiivisesti siten, että asiakkuuden kokonaisprosessit vahvistuvat ja asiakkaiden tyytyväisyys palveluihin pysyy korkealla tasolla. Vesihuollossa kehitteillä olevista sähköisistä palveluista merkittävimpänä valmistellaan veden etäluentaan siirtymistä, jolla tuetaan myös talouden tasapainottamisen ja tehokkuuden päämääriä.

Kiertotalouden keskiössä

Vesihuollossa kiertotalouteen liittyvät kolme strategista osakokonaisuutta ovat fosforin talteenottoon liittyvän RAVITA^{TM}-prosessin edelleen kehittäminen, lietteiden jatkojalostuksen kehitystyö sekä varautuminen muuttuvan lainsäädännön riskeihin ja mahdollisuuksiin. Lisäksi selvitetään kiertotaloustuotteiden käytön lisäämistä HSY:n infrarakentamisessa. Näistä kahta ensimmäistä vie eteenpäin jätevedenpuhdistusosasto osana tutkimus- ja kehittämistoimintaansa ja kiertotalousmateriaalien käytön lisääminen kuuluu taas investointien vastuualueelle.

Hiilineutraali pääkaupunkiseutu

TTS-kaudella 2025–2027 toteutetaan energiatehokkuushankkeita investointiohjelman mukaisesti osana investointikokonaisuuksia tai omina itsenäisinä projekteinaan. Lisäksi kaudella jatketaan jätevedenpuhdistuksen suorien prosessipäästöjen (typpioksiduuli ja metaani) tutkimustyötä, jolla tähdätään yksittäisen suuren kasvihuonekaasupäästöihin vaikuttavan kokonaisuuden mekanismien tunnistamiseen sekä päästöjen asteittaiseen vähentämiseen. Myös selvitykset investointihankkeidemme hiilijalanjäljen vähentämiseksi ja varautuminen kiristyvään lainsäädännön vaatimusten huomioimiseen jatkuvat tarkastelujaksolla.

Kestävä talous

Strategian keskeisenä tavoitteena on saattaa talous kestävälle pohjalle niin, että maksutuotoilla voidaan kattaa toiminnan kaikki kustannukset. Lisälainanottoa vähennetään asteittain. Toisena tavoitteena on tuottavuuden parantaminen kaikessa toiminnassa.

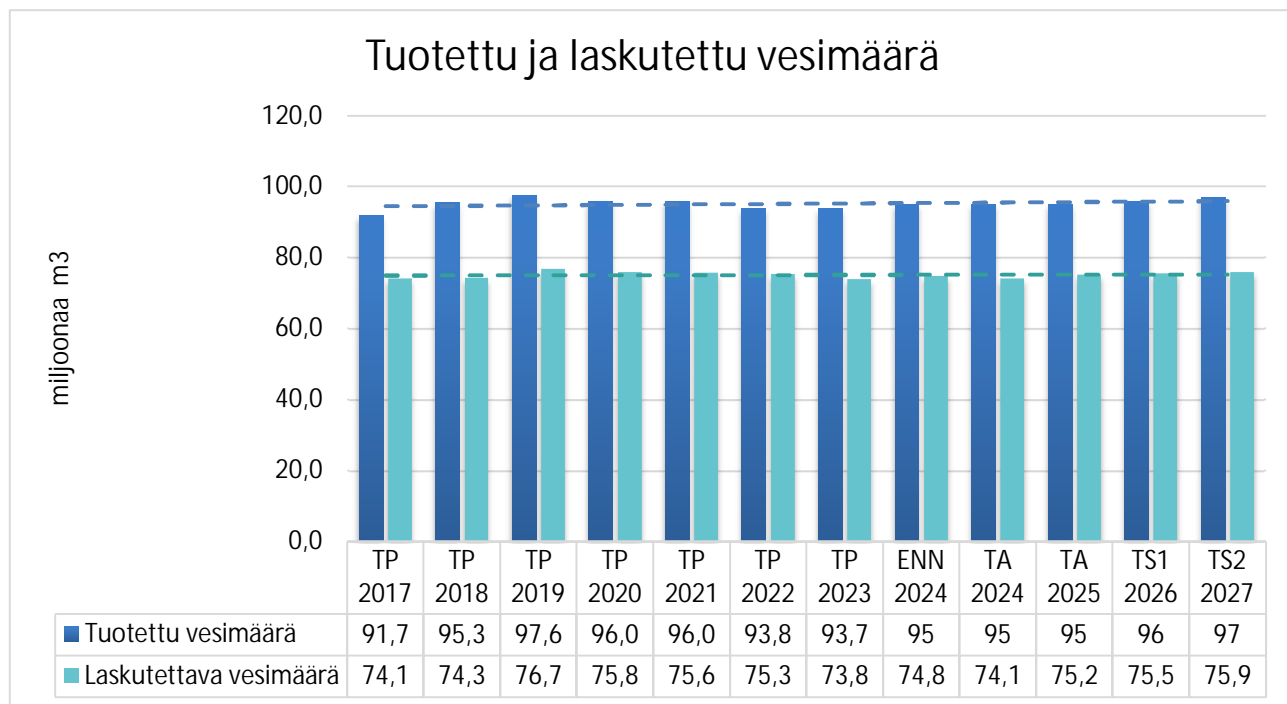
Talouden tasapainottamisen kannalta keskeisiä toimenpiteitä ovat vesihuollon maksurakenteen edelleen kehittäminen, omaisuuden hallinnan kehittäminen ja investointien oikea-aikaisuuden ja oikean kohdentamisen edelleen kehittäminen. Vesihuolto osallistuu aktiivisesti HSY:n omaisuudenhallintajärjestelmä -hankkeeseen, jonka myötä mm. täydennetään laitos- ja verkosto-omaisuuden tietopohjaa hankkeessa määriteltyjen tavoitteiden mukaisesti sekä kehitetään investointien toteuttamisen ja kunnossapidon prosesseja. Kattavan tietopohjan avulla voidaan määrittellä tarkemmin vesihuolto-omaisuuden optimikuntotason ja sen ylläpitävien toimenpiteiden tasapaino. Investointien ohjelmointia ja vaikuttavuuden arviointia parannetaan kehittämällä investointiohjelman työskentelyalustaa.

Työtä laskuttamattoman veden määrän vähentämiseksi jatketaan vuotovesistrategian mukaisesti. Tavoitteena on pitää laskuttamattoman veden osuus verkostoon pumpatusta vesimäärästä vuonna 2025 enintään 19 % tasolla. Jätevesiverkoston vuotovesistrategia on niin ikään tärkeässä roolissa pitkän aikavälin investointien hallinnassa ja investointitarpeiden kohdentumisessa. Vuotavuuden hallinta on kuitenkin haastavaa suurten verkostomassojen ikääntyessä ja investointimahdollisuuksien kuilun kasvaessa. Vuotavuuden hallintaa tuetaan operatiivisin toimenpitein vuotovesistrategian toimenpideohjelman mukaisesti vakiinnuttamalla piilovuotojen etsi – löydä – korjaa – raportoi -toimintatapa osaksi normaalia toimintaa.

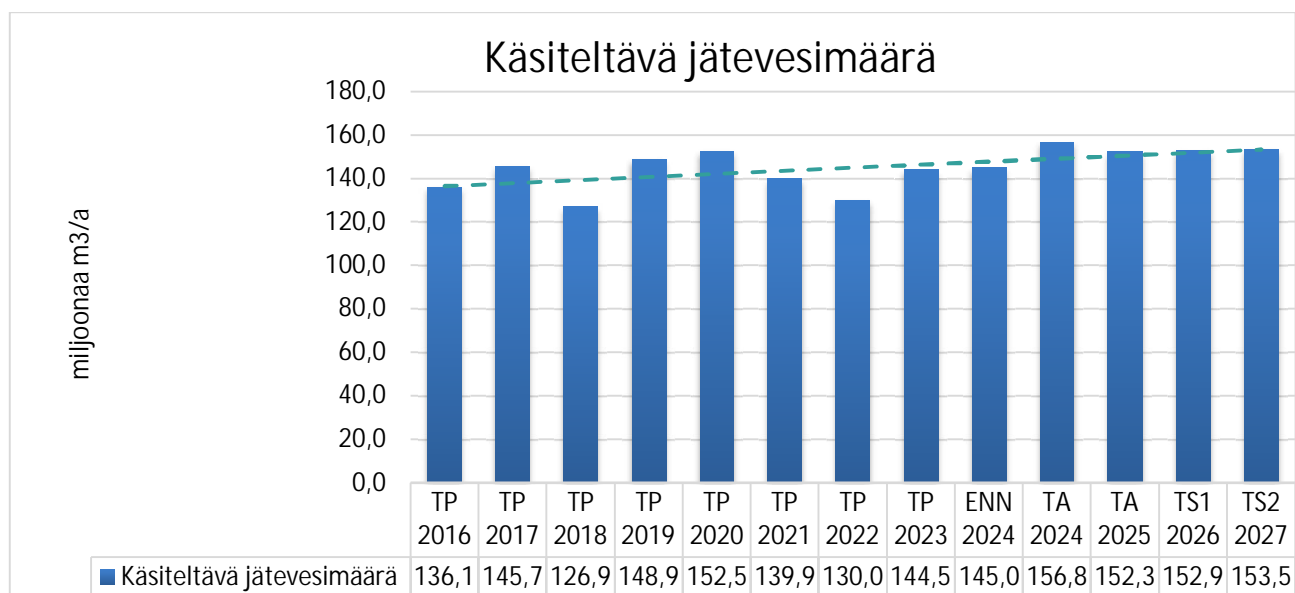
Tuottavuuden parantamisen keskeinen toimenpide vesihuollossa on hankintojen tehostaminen. Tehostaminen koskee koko hankintaprosessia tarpeen tunnistamisesta sopimuskauden päättymiseen ja uuden sopimuksen laatimiseen saakka. Vesihuollossa parannetaan sekä toimialan sisäistä että HSY:n laajuista yhteistyötä hankintojen suunnittelussa ja toteuttamisessa. Lisäksi kartoitetaan säästöpotentiaalia hankintojen vaatimusten asettamisessa.

5.1.3 Operatiivisen toiminnan tavoitteet

Keväällä 2024 useamman vuoden laskenut volyymikehitys näyttäisi hidastuneen ja suunnitelmavuosille ennustetaan pientä kasvua. Vuonna 2025 tuotetun veden määrän arvioidaan olevan 95,0 miljoonaa m³ ja laskutettavan vedenmyynnin 75,2 miljoonaa m³.

Jätevesimäärän ennuste perustuu ajanjaksolla 2010–2023 toteutuneiden jätevesimäärien perusteella laskettuun lineaariseen regressiomalliin. Regressioyhtälöllä ennustettuihin virtaamiin vuosille 2024–2027 on lisätty jakson 2010–2023 vuosivirtaamien keskihajonta, millä varaudutaan

keskimääräistä runsassateisempaan vuoteen. Jätevesimäärä vaihtelee paljon vuotuisten sademäärien mukaan ja voi olla ennustetta selvästi suurempi tai pienempi. Sademäärä vaikuttaa jätevesimäärään enemmän kuin esim. viemäröntialueen liittyjien määrä. Jätevesien lika-ainekuorma on virtaamaa kiinteämmin sidoksissa liittyjämäärään. Lika-ainekuorman pitkän aikavälin vuotuinen kasvuennuste on parametrissa riippuen 0,55 % - 1,45 %. Nämä luvut perustuvat toisaalta HSY:n jätevedenpuhdistamojen viemäröntialueen väestönkasvuennusteeseen, toisaalta todettuun kehitykseen.

5.1.4 Investoinnit

Vesihuollon investoinnit

x 1 000 euroa						Muutos-
	TP 2023	ENN 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027	2025/2024 %
KAUPUNKILÄHTÖISET INVESTOINNIT						
Toiminta-alueen laajentuminen ja kaavoitus	49 974	40 461	55 300	52 250	51 950	36,7 %
1 Kaavoituksen mukainen laajentuminen (alueverkot)	25 166	27 302	33 200	34 800	35 300	21,6 %
2 Laajentuminen haja-asutusalueille	609	265	3 000	1 700	1 000	1032,1 %
3 Johtosierrot	24 198	12 894	19 100	15 750	15 650	48,1 %
VESIHUOLTOLÄHTÖISET HANKKEET						
Vedenhankinta ja puhdistus	11 811	15 469	19 580	27 200	17 650	26,6 %
4 Vedenhankinnan uudisinvestoinnit	0	0	0	0	0	-
5 Vedenhankinnan saneerausinvestoinnit	454	1 070	2 220	5 750	4 450	107,5 %
6 Vedenpuhdistuksen uudisinvestoinnit	0	0	0	0	0	-
- Pitkäkoski	0	0	0	0	0	-
- Vanhakaupunki	0	0	0	0	0	-
- Muut uudisinvestoinnit	0	0	0	0	0	-
7 Vedenpuhdistuksen saneerausinvestoinnit	11 357	14 399	17 360	21 450	13 200	20,6 %
Vedenjakelu ja viemäröinti	79 171	98 679	96 030	87 770	86 345	-2,7 %
8 Vedenjakelun uudisinvestoinnit	17 458	13 746	20 530	14 100	10 300	49,4 %
9 Viemäröinnin uudisinvestoinnit	19 915	14 422	19 900	18 700	18 700	38,0 %
10 Verkostojen saneerausinvestoinnit	36 953	65 448	51 375	50 475	50 450	-21,5 %
11 Vedenjakelun laitteiden saneerausinvestoinnit	3 458	3 007	2 330	2 450	4 800	-22,5 %
12 Viemäröinnin laitteiden saneerausinvestoinnit	1 386	2 056	1 895	2 045	2 095	-7,8 %
Jätevedenpuhdistus	19 614	8 303	6 610	6 150	7 680	-20,4 %
13 Jätevedenpuhdistuksen uudisinvestoinnit	16 396	2 070	1 200	1 200	1 250	-42,0 %
- Blominmäki	16 365	2 070	0	0	0	-100,0 %
- Viikinmäki (kapasiteetti ja laatu)	31	0	1 200	1 200	1 250	-
14 Jätevedenpuhdistuksen saneerausinvestoinnit	3 218	6 233	5 410	4 450	4 430	-13,2 %
15 Purkutunneleiden uudisinvestoinnit	0	0	0	500	2 000	-
16 Purkutunneleiden saneerausinvestoinnit	0	0	0	0	0	-
Muut investoinnit (irtaimisto, kiinteistöt ym.)	6 601	2 615	6 705	17 060	13 490	156,4 %
Rahoitusosuudet investointimenoihin	-5 345	-750	-750	-750	-750	0,0 %
Vesihuollon investoinnit yhteensä	161 826	164 777	183 475	189 680	176 365	11,3 %

Vesihuollon uusi investointiohjelma 2025–2044 astuu voimaan TTS-kauden alussa. Investointiohjelma on toteutettu ensimmäistä kertaa 20 vuoden pituisena, jotta investointien vaikutus osana talouden kestävyysennustetta voidaan huomioida aikaisempaa paremmin. Vesihuollon kokonaisinvestointien määrä tällä suunnitelmakaudella on keskimäärin 180 miljoonaa euroa vuodessa. Vesihuollon investointien taso säilyy suunnitelmakaudella kuitenkin korkealla tasolla, johtuen pääosin jäsenkuntien edelleen korkeana säilyvästä infrastruktuuri-investointien tasosta. Erityisesti suuret raidehankkeet nostavat näiden investointien määrää. Tämä vaikuttaa erityisesti johtosiirtojen (kori 3) ja osin verkostojen saneerausinvestointien (kori 10) kustannuksiin. Suunnitelmakaudella suurista raidehankkeista käynnistyvät Vantaan ratikka ja Länsi-Helsingin raitiotiet. Käynnissä ovat edelleen Kruunusillat ja Espoon kaupunkirata (ESKA) -hanke.

Uuden investointiohjelman mukaisesti HSY:n omien investointien osalta korostuvat verkostosaneeraukset sekä turvattu juomavesiteemaan liittyvät hankkeet. Tavoitteena on määrätietoisesti nostaa saneerausinvestointien määrää vuositasolla. Verkostosaneerausten investointimäärät ovat noin 50 miljoonaa euroa vuodessa. Uusiutuvaa verkostoa toteutetaan myös johtosiirtojen kautta noin 17 miljoonalla eurolla vuodessa.

Verkostohankkeiden osalta merkittävimmät investoinnit kohdistuvat vuosina 2025–2027 esimerkiksi Esplanadin viemäritunneliin, Otaniemen painepiirin vedenjakelun varmistamiseen, Blominmäen itäisen valuma-alueen viemärointiin sekä Järvenperän pääviemäriin rakentamiseen.

Laitosprojekteissa keskitytään vahvasti laitosten saneerausinvestointeihin sekä kapasiteetin ja puhdistustulosten parantamiseen investointiohjelman mukaisesti. Merkittävimmät investoinnit kohdistuvat Pitkälän kapasiteetin nostoon sekä laitosten saneerauksiin. Merkittävä investointikohde on myös tuleva varavedenottamoihin liittyvä hanke.

5.1.5 Talous

Vesihuollon tuloslaskelma

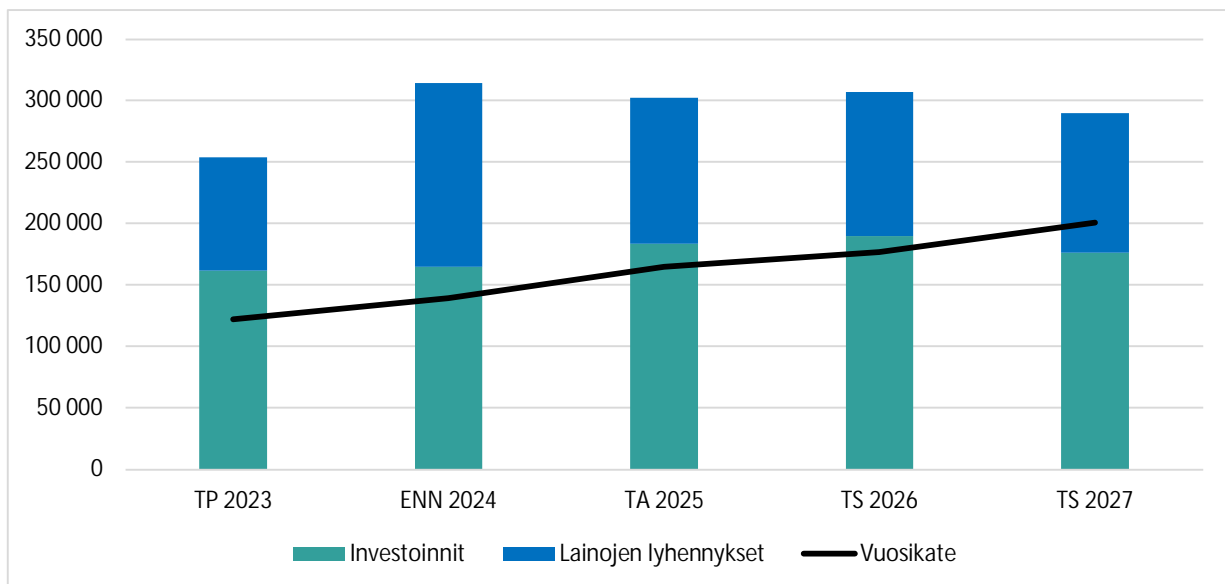
x 1 000 euroa						Muutos-
	TP 2023	ENN 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027	%
TOIMINTATULOT	311 581	338 494	368 255	391 752	414 704	8,8 %
Myyntituotot	310 177	335 543	366 764	390 782	413 734	9,3 %
Kuntaosuudet	0	0	0	0	0	-
Muut tuotot	1 404	2 951	1 491	970	970	-49,5 %
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	2 565	2 303	2 500	2 500	2 500	8,6 %
TOIMINTAMENOT	-115 101	-120 424	-115 721	-128 561	-130 685	-3,9 %
Henkilöstömenot	-30 958	-30 251	-31 996	-32 759	-33 550	5,8 %
Palvelujen ostot	-49 057	-49 739	-55 055	-52 535	-53 353	10,7 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-27 662	-29 883	-29 633	-30 045	-30 364	-0,8 %
Muut toimintakulut	-7 424	-10 551	963	-13 222	-13 418	-109,1 %
TOIMINTAKATE	199 046	220 372	255 034	265 691	286 519	15,7 %
RAHOITUSTULOT JA -MENOT	-76 669	-81 333	-90 234	-89 165	-85 914	10,9 %
VUOSIKATE	122 377	139 039	164 800	176 526	200 605	18,5 %
POISTOT	-135 970	-128 460	-136 311	-141 268	-148 201	6,1 %
TILIKAUDEN TULOS	-13 593	10 579	28 489	35 258	52 404	169,3 %
VARAUSTEN MUUTOKSET	0	0	0	0	0	-
TULOVEROT	1 018	-38	0	0	0	-100,0 %
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-12 575	10 541	28 489	35 258	52 404	170,3 %
Tuloslaskelman tunnuslukuja						
Toimintatuotot, prosenttia toimintakuluista	276,9 %	286,6 %	325,3 %	310,8 %	323,5 %	
Vuosikate, prosenttia keskimääräisistä poistonalaisista investoinneista	69,8 %	79,3 %	94,1 %	100,7 %	114,5 %	

Laskutetun veden volyyymi pienentyi useamman vuoden peräkkäin, mutta 2024 on nähtävissä volyymin laskun tasaantumista ja jopa hienoista kasvua. TTS-kaudella ennustetaan kasvun kääntyvän positiiviseksi, ollen jakson aikana 0,5 % vuosittain. Käyttömaksuihin esitetään talousarviovuodelle kokonaiskorotusta 8 % ja suunnitelmavuosille vastaavasti 5 % korotusta per vuosi. Korotuksissa inflaatio oletama on 2 %. Vesihuollon maksujen painotuksia on strategiatavoitteiden mukaisesti tarkistettu vastaamaan paremmin aiheuttamisperiaatetta. Muutokset tehdään vaiheittain ja vuosille 2025 ja 2026 perusmaksuihin esitetään korotuksina 13 %/vuosi ja vuodelle 2027 korotus 9 %. Maksujen reaalkorotusten nousuun suurimpana syynä on kohonneet rahoituskulut, vakuutusmaksut ja kemikaalit sekä investointitason edellyttämän

rahoituksen kattaminen täysimääräisesti asiakasmaksuilla. Liittymismaksukertymä on laskenut edelleen rakentamisen hiipumisen myötä. Rakennusteollisuuden suhdanne-ennusteen mukaan vuosi 2024 olisi pohjakosketus ja sen jälkeen trendi vähitellen kääntyisi. Liittymismaksun yksikköhintaa korotetaan siten, että kerrostalojen maksuja korotetaan 10 % ja muiden kiinteistötyyppien 25 %. Tavoitteena on saavuttaa asteittain TTS-kaudella liittymismaksujen kustannusvastaavuus suhteessa aluerakentamisen kustannuksiin. Kaupunkien maksama korvaus yleisten alueiden hulevesistä jatkuu sopimuksen puitteissa ollen 7,2 miljoonaa euroa vuodessa.

Toimintakuluissa hintoihin on laskettu 2 % inflaatio sekä henkilöstökuluihin yleiskorotukset. Energianhinnan arvioidaan hieman laskevan vuoden 2024 tasosta. Vakuutusmaksut ovat kasvaneet merkittävästi, johtuen mm. lisääntyneistä putkirikoista. Samoin panostukset kulunvalvontaan ja turvallisuuteen näkyvät toimintakulujen kasvuna. Suunnitelmakaudella jatkuvat hankkeet etäluentaan ja omaisuudenhallintaan sekä uuden paikkatietojärjestelmän vaatimusmäärittely ja hankinta. Suomenojan jätevedenpuhdistuslaitoksen purku on käynnistynyt vuonna 2024 ja urakkakustannus alittaa alkuperäisen arvion ja sille tehdyn varauksen. Varaus puretaan kokonaisuudessaan vuoden 2025 aikana. Investointien yleissuunnittelu sisältyy jatkossa käyttötalouteen ja sen vaikutus tuloslaskelmaan vuodesta 2025 eteenpäin on vuosittain noin 1,4 miljoonaa euroa. Investoinnit ja poistot perustuvat investointiohjelman (5/2024) mukaisiin hankkeisiin. Vesihuollon rahoituskulut ovat kasvaneet merkittävästi korkojen nousun myötä.

Vesihuollon tulorahoituksen (vuosikate) riittävyys investointien ja lainanlyhennysten maksamiseen

Vesihuollon vuosikatteen arvioidaan paranevan merkittävästi suunnitelmakauden edetessä. Jakson lopulla vuosikate riittää kattamaan investoinnit täysimääräisesti ja taittamaan lisävelkaantumisen.

Vesihuollon rahoituslaskelma

x 1 000 euroa	TP 2023	ENN 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Tulorahoitus					
Vuosikate	122 377	139 039	164 800	176 526	200 605
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-4 600	-1 238	-14 000	0	0
Investoinnit					
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-167 631	-165 527	-184 225	-190 430	-177 115
Rahoitusosuudet investointimenoihin	5 910	750	750	750	750
Investointien korjauserät	0	0	0	0	0
Toiminnan ja investointien rahavirta	-43 945	-26 976	-32 675	-13 154	24 240
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	146 300	172 300	151 800	131 000	88 800
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-74 001	-97 588	-108 916	-116 968	-113 044
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-18 000	-52 000	-10 000	0	0
Oman pääoman muutokset	0	4 834	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	-8 195	0	0	0	0
Rahoituksen rahavirta	46 105	27 546	32 884	14 032	-24 244

Tulorahoitus ei vielä suunnitelmakauden alkupuolella 2025–2026 riitä kattamaan investointeja, mutta vuonna 2027 investointien tulorahoituksen arvioidaan kääntyvän positiiviseksi, jolloin investoinnit kyetään kattamaan ilman lisävelanottoa tulorahoituksella ja lisävelkaantuminen saadaan taittamaan strategian tasapainoisen talouden fokusalueen tavoitteiden mukaisesti. Uutta ulkopuolista lainaa joudutaan nostamaan suunnitelmakaudella yhteensä noin 371 miljoonaa euroa riippuen toteutuvasta investointitasosta. Lainoja lyhennetään suunnitelmakaudella yhteensä noin 339 miljoonalla eurolla.

Vesihuollon taseen keskeisiä eriä

x 1 000 euroa	TP 2023	ENN 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Pysyvät vastaavat (käyttöomaisuus)	2 625 172	2 661 489	2 708 653	2 757 065	2 785 229
Oma pääoma	615 650	631 025	659 514	694 773	747 177
Pitkäaikainen vieras pääoma	1 829 528	1 892 820	1 926 667	1 933 633	1 897 302
- lainat jäsenkunnilta	1 086 059	1 054 116	1 022 173	990 230	958 288
- lainat ulkopuolisilta rahoituslaitoksilta	656 007	751 241	817 032	855 940	851 552
- liittymismaksut	87 462	87 462	87 462	87 462	87 462
Omavaraisuusaste (%)	23,1 %	23,2 %	23,7 %	24,6 %	26,3 %

Omavaraisuusaste on ennusteen mukaan vuoden 2024 lopussa 23,2 %, mutta kääntyy suunnitelmakaudella nousuun saavuttaen 2027 lopussa tason 26,3 %. Viimeisimmässä tilinpäätöksessä omavaraisuusaste oli 23,1 %. Suunnitelmakauden ylijäämäiset tulokset kasvattavat omaa pääomaa, mutta vieraan pääoman kasvu hidastaa omavaraisuusasteen kehitystä vuoteen 2026 asti.

5.1.6 Riskit ja riskienhallintakeinot

Vesihuollossa riskejä hallitaan operatiivisella, taktisella ja strategisella tasolla ja tämä jatkuu myös seuraavalla TTS-kaudella. Operatiivisen toiminnan tuote- ja ympäristöterveysturvallisuuden sekä näihin liittyviä operatiivisia jatkuvuuden hallinnan riskejä hallitaan 2010-luvulla käyttöön otetulla ja edelleen kehitetyllä Water Safety Plan (WSP) ja Sanitation Safety Plan (SSP) työkaluilla. Kyseiset mallit perustuvat WHO:n ohjeistukseen ja HSY:n asiantuntijat ovat olleet niin ikään merkittävässä roolissa kansallisen tason WSP- ja SSP- riskienhallintatyökalujen valmistelussa ja käyttöönotossa. HSY:n vesihuollon laitospaikoitteet ovat myös Tukesin valvomia vaarallisten kemikaalien käytön ja varastoinnin kohteita, mikä asettaa tason toimintaan liittyvien operatiivisten riskien hallintaan erityisesti vaarallisten kemikaalien käytön ja varastoinnin näkökulmasta. Tukes kohteiden riskienhallintaa on kehitetty vuodesta 2024 alkaen yhteisen prosessiturvallisuuden kehittämishankkeen kautta ja vaatimustenmukaisuuden varmistamiseksi tehdään useita prosessiturvallisuuden itsearviointeja ja toteutetaan niiden pohjalta löydettyjä parannustoimenpiteitä. Prosessiturvallisuuden kokonaisuuden sisällyttäminen osaksi HSY:n toimintajärjestelmää on käynnissä. Hankkeessa tehdään läheistä yhteistyötä HSY:n jätehuollon toimialan kanssa. Taktisen ja strategisen tason toiminnan riskejä ja niiden liittymäpintoja HSY-tasoihin riskeihin hallitaan HSY:n yhteisen Riski-järjestelmän kautta.

TTS-kaudella 2025–2027 kehitetään edelleen WSP:n ja SSP:n edellyttämää operatiivisten osastojen yhteistoimintaa ja auditoidaan järjestelmiä erillisen auditointiaikataulun mukaisesti. Tukes suorittaa omaa valvontaansa vuosikellonsa mukaisesti ja on huomionnut myös HSY:n prosessiturvallisuuden kokonaisuuden kehittämisen positiivisesti. Taktisten ja strategisten riskien osalta Vesihuolto ja vesihuollon johtoryhmä panostaa osaltaan riskikartan säännölliseen päivittämiseen tarkastelemalla toimintaansa suhteessa maailmanpoliittiseen tilanteeseen ja toimintaympäristömuutoksiin, olemalla aktiivinen alan toimija sekä osallistumalla valtakunnalliseen ja kansainväliseen kehittämistyöhön. Tähän työhön sisältyy myös kyberturvallisuusriskien hallinta, jossa on käynnissä kahdeksan vesilaitoksen yhteinen VESKY-hanke. Hanke tähtää vesihuollon kyberturvallisuusriskien hallinnan ja NIS 2 -direktiivin edellyttämän vaatimustenmukaisuuden saavuttamiseen.

Vesihuollon toimiala on aktiivisesti mukana Huoltovarmuuskeskuksen toiminnassa, minkä tehtävänä on huolehtia yhdessä yrityselämän, kolmannen sektorin ja viranomaistahojen kanssa siitä, että myös kriisitilanteissa yhteiskunta toimii ja elämä jatkuu mahdollisimman häiriöttä. Vesihuoltopoolin toiminta varmistaa osaltaan vesihuollon kiinnittymisen osaksi tätä kokonaisuutta. Ko. poolin puheenjohtajana toimii HSY:n vesihuollon edustaja.

5.2 Jätehuolto

5.2.1 Toimintaympäristö

Jätehuollon toimiala tuottaa jätelain 32 §:n mukaisesti jätehuoltopalveluja ensisijaisesti asukkaille sekä huolehtii kuntien hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyvän yhdyskuntajätteen jätehuollosta pääkaupunkiseudulla ja Kirkkonummella. Merkittävin lähiaikojen muutos HSY:n tuottaman jätehuollon ensisijaisen järjestämismääräyksen osalta on ollut biojätteen lajitteluvaihteen laajeneminen 1–4 asunnon kiinteistöihin vuosien 2023–2024 aikana. Ensisijaista kunnan järjestämismääräystä ja siten myös HSY:n toimialueellaan järjestämää jätehuoltoa sen sijaan kaventaa hyvinvointialueiden hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyvän yhdyskuntajätteen jätehuollon siirtyminen jätteen haltijan järjestämismääräyksen jätelain 32 a §:n mukaisesti viimeistään vuoden 2025 lopussa.

HSY on jätelain 33 §:n mukaan velvollinen järjestämään jätehuoltoa toissijaisesti myös muulle jätteelle, kuin sille, josta se on ensisijaisesti vastuussa. Toissijaisen jätehuoltopalvelun (TSV-palvelut) järjestämisen edellytyksenä on kuitenkin, että jätteen haltija pyytää sitä yksityisen palveluntarjoajan puutteen vuoksi ja jäte laadultaan sekä määrältään soveltuu kuljetettavaksi tai käsiteltäväksi kunnan jätehuoltojärjestelmässä. Kunnan toissijaisen jätehuoltopalvelun avulla pyritään turvaamaan toimiva jätehuolto ja jätehuoltopalveluiden saatavuus silloinkin, kun muuta palvelutarjontaa ei ole saatavilla. Jätteen haltijan tulee käyttää Motiva Oy:n ylläpitämää Materiaalitori -tietoa muun palvelutarjontaan puutteen osoittamiseen silloin, kun tarvittavan kunnan toissijaisen jätehuoltopalvelun arvo on vähintään 2 000 euroa (alv 0 %) vuodessa. Tällöin myös pyyntö saada kunnalta jätehuoltopalvelua tehdään Materiaalitorin kautta. TSV-asiakkuudet ovat kuljetuspalveluissa lähes loppuneet, mutta aluepalveluissa ja käsittelypalveluissa niiden arvioidaan jatkuvan nykyisellä tasolla lähivuodet. TSV-palveluiden liikevaihdon oletetaan hieman kasvavan aluepalveluissa ja pienenevän käsittelypalveluissa.

Toimintaympäristössä energian ja raaka-aineiden, kuten metallin, hintojen voimakkaat vaihtelut vaikeuttavat taloussuunnittelua. Lisäksi kuljetetun sekajätteen määrän kehitykseen liittyy epävarmuutta, koska vuonna 2024 määrä on kasvanut poiketen aiemmin arvioidusta laskevasta trendistä.

Muutoksia toimintaympäristössä aiheutuu muun ohella Euroopan unionissa käsiteltävinä olevista lainsäädäntöehdotuksista, jotka hyväksytyksi tultuaan edellyttävät kansallisia voimaansaattamistoimia. Näistä jätehuoltoa koskee erityisesti ehdotus jätepuitedirektiivin muuttamisesta.

Komission 5.7.2023 julkaisemassa jätepuitedirektiivin muutosehdotuksessa esitetään jäsenmaille sitovaa elintarvikejätteen vähentämistavoitetta sekä tekstiilien laajennettua tuottajavastuujärjestelmää. Ehdotuksen mukaan tekstiilien valmistajille ja maahantuojille säädetään vastuu tekstiilituotteiden koko elinkaaresta. Tarkoituksena on vauhdittaa tekstiilien erilliskeräyksen, lajittelun, uudelleenkäytön ja kierrätysalan kehittymistä EU:ssa tekstiilistrategian mukaisesti. Komissio ehdottaa myös, että vuoteen 2030 mennessä elintarvikejätettä

vähennettäisiin 10 prosenttia jalostus- ja valmistusteollisuudessa sekä 30 prosenttia niin vähittäiskaupassa, ravintoloissa ja ateriapalveluissa kuin kotitalouksissakin. Direktiiviehdotuksesta saavutettiin poliittinen yhteisymmärrys kesäkuussa 2024.

Eduskunnassa on käsiteltävänä jätelain muutosesitys, joka toteutuessaan kaventaisi jätelain 32 §:ssä säädettyä kunnan järjestämismääräyksiä asumisessa syntyneiden jätteiden jätehuollon järjestämisessä. Esitys liittyy sosiaali- ja terveydenhuollon asumispalveluissa ja laitosasumisessa syntyvän jätteen jätehuoltoon, mikä rajattaisiin pois kunnan järjestämismääräyksiä koskevan piiristä. Kunnan järjestämismääräyksiä rajaamista koskevien muutosten on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2026 alkaen.

5.2.2 Strategian toteuttaminen toimialalla

Kiertotalouden keskiössä

Jätteiden erilliskeräysvelvoitteita laajennetaan jätelain ja -asetuksen sekä HSY:n strategian edellyttämällä tavalla. Suurin yksittäinen lähiajan muutos on koskenut biojätteen erilliskeräysvelvoitteen laajentamista vaiheittain kaikille toimialueen kiinteistöille, vapaa-ajan kiinteistöt pois lukien. Uusina asiakkaina keräyksen piiriin on tullut 1–4:n huoneiston kiinteistöt. Biojätteen erilliskeräys on alkanut Espoossa, Kauniaisissa ja Kirkkonummella 1.7.2023, Vantaalla 1.1.2024 ja Helsingissä 1.7.2024. Biojätteen erilliskeräyksen laajentamisen yhteydessä varmistetaan kiinteistökohtaisen kompostoinnin rekisterin ajantasaisuus ja ylläpito. Suunnitelmakauden aikana käynnistetään ja vakiinnutetaan myös kiinteistökohtaisen kompostoinnin ohjaus, neuvonta ja valvonta. Vuoden 2025 aikana on tarkoitus aloittaa kiinteistökohtaiset kompostitarkastukset, joilla varmistetaan kompostorekisterissä olevien tietojen oikeellisuus.

Jätelakiin sisältyy kunnille ja pakkausjätteiden tuottajayhteisölle lakisääteinen yhteistyövelvoite pakkausjätteiden kiinteistökohtaisessa erilliskeräyksessä. Yhteistoimintamallin lähtökohtana on, että kunnat hoitavat pakkausjätteen erilliskeräyksen ja kuljetuksen asuinkiinteistöiltä tuottajan järjestämään käsittelyyn tai jatkokuljetukseen. Pakkausten tuottajayhteisöt ja kunnat ovat valtakunnallisella sopimuksella sopineet erilliskeräyksen järjestämisestä ja korvauksista, jotka tuottajayhteisöt maksavat kunnille näiden järjestämästä erilliskeräyksestä ja kuljetuksesta. Lasi-, kartonki-, muovi- ja metallipakkausastian tyhjennyksen tilanneille asiakkaille hyvitetään takautuvasti jätelajikohtaisesti pakkaustuottajien vuodelta 2024 tilittämät tuottajavastuukorvaukset vuoden 2025 aikana. Hyvitystä ei makseta kunnan hallinto- ja palvelutoiminnan kiinteistöasiakkaille eikä TSV-asiakkaille.

Ämmässuon ekoteollisuuskeskuksessa jatketaan toimenpiteitä ja koko alueen muutosprosessia, joka huomioi kiertotalouden, strategian ja toimintaympäristön asettamat muutostarpeet. TTS-kaudella toiminta muuttuu kiertotalouden muutosten myötä ja enenevässä määrin materiaaleja toimitetaan alueen ulkopuolelle käsiteltäväksi. Talousarviovuonna jatketaan biokaasulaitoksen mädäte maatalouteen -hanketta. Mädäte maatalouteen -hanke edistää ravinteiden kierrätystä

hyödyntämällä lietteet kestäväällä tavalla ja lisää hiilineutraalin biokaasun tuotantoa. Kompostoitavan biojätteen määrä alueella vähenee, mikä vaikuttaa suotuisasti hajupäästöihin ja CO₂ekv päästöihin sekä vähentää energian kulutusta. Ämmässuon ekoteollisuuskeskuksessa jatketaan Ekomo-mallin mukaista yritysysteistyötä sekä tutkimus- ja kehityshankkeita. HSY on mukana CHEERS4EU - "Circular hubs serving as an engine for European regions to foster a strong green economy 4 Europe" hankkeessa, jonka tarkoituksena on kehittää alusta ekomo toimijoille, lisätä toimijoiden yhteisöllisyyttä, alueen energiatehokkuutta ja oppilaitosyhteistyön parantamista.

Seutulan alueella jatketaan yhteistyötä Tuusulan kunnan ja Vantaan kaupungin kanssa. Tavoitteena on saada kunnan rajalle sijoittuvalle HSY:n omistamalle kiinteistölle kaavoitettua kiertotalouden korttelialue osaksi laajempaa kiertotalousaluetta. Tuusulan kunnan kaavoitussuunnitelmassa 2024–2027 Kiila-Senkkerinmäen kiertotalousalueen yleissuunnitelma / kiertotalousalue on nostettu kärkihankkeeksi.

Jätelain uudistuksessa tiukennettiin yhdyskuntajätteen kierrätystavoitetta. Jäteasetuksessa vahvistetut uudet kierrätystavoitteet ovat vähintään 55 % viimeistään 1.1.2025, 60 % viimeistään 1.1.2030 ja 65 % viimeistään 1.1.2035 (Jäteasetus 23 §). HSY:n strategiassa on päädytty vielä kunnianhimoisempaan tasoon asettamalla kotitalousjätteen kierrätysastetavoitteeksi 60 % vuodelle 2025 ja 63 % vuodelle 2030. Kierrätysaste viimeisimmässä laskennassa HSY:n toimialueella vuodelta 2023 oli 45,6 %. Tavoitteiden haastavuutta lisää se, että yhdyskunta- ja pakkausjätteen kierrätysasteen laskentasääntöjä on tiukennettu (Jäteasetus 24 §). Lisäksi paperijätteen määrän laskeva trendi osaltaan laskee kierrätysastetta; keräyspaperin määrä on laskenut Suomessa noin 20 % edellisvuodesta. Kierrätysastelaskentaa tehdään EU-alueella useammalla eri laskentatavalla, jotka eivät ole keskenään vertailukelpoisia; laskentatavan yhdenmukaistaminen EU-tasolla on HSY:lle tärkeä edunvalvontatavoite. HSY-alueella kokonaisjäte- ja sekajättemäärä asukasta kohti on laskenut, mikä on trendinä positiivinen ja sekajätteen osalta HSY:n strategian mukainen kehitys.

Hiilineutraali pääkaupunkiseutu

Talousarviovuonna toteutetaan jätteiden loppusijoitusalueiden tiiviitä pintarakenteita, saneerataan ja rakennetaan kaatopaikkakaasun keräysjärjestelmiä ja maisemoidaan kaatopaikka-alueita ympäristölupien mukaisesti. Investoinneilla minimoidaan kaatopaikkakaasun hajapäästöt ilmakehään ja mahdollistetaan kaatopaikkakaasun tehokas hyödyntäminen energiaksi kaasuvoimalassa. Sähköntuotannon lisäksi Ämmässuon lämpötaloutta parannetaan investoimalla lämmön talteenottojärjestelmiin, joilla varmistetaan alueen lämmöntuotannon omavaraisuus. Sähköntuotannon ja siitä saatavien tulojen optimoimiseksi valmistellaan kaasun varastointikapasiteetin kasvattamista rakentamalla uusi kaasukello.

Kiinteistöiltä kerätty sekajäte toimitetaan Vantaan Energian jätevoimalaan, jossa sitä hyödynnetään sähkön ja kaukolämmön tuotannossa. Sekajätteen energiahyötykäytöllä korvataan kivihillen ja maakaasun käyttöä, vähennetään tuotannon hiilidioksidipäästöjä, lisätään energiantuotannon omavaraisuusastetta ja edistetään pääkaupunkiseudun hiilineutraalisuutavoitteiden toteutumista.

Vastuulliset ja kehittyvät palvelut

Sortti-asemien toimintaa ja vaarallisen jätteen vastaanottoa sujuvoitetaan ja palvelutasoa parannetaan. Sortti-asematoiminnan ja vaarallisen jätteen uusien konseptien ja digitalisaation kehittämistä jatketaan TTS-kaudella. Korkean palvelutason ja helpon saavutettavuuden ylläpitämiseksi suunnitelmakaudella aloitetaan uuden täyden mittakaavan Sortti-aseman suunnittelu, kaavoitus ja mahdollisuuksien mukaan rakennustyöt Vantaan Martinlaaksoon.

Asukkaille tarjoamme erilaiset asumismuodot huomioivia lajitteluun kannustavia palveluita, kuten kimpfakeräys ja tuulettuva biojäteastia.

Toimintaa lähiympäristöstä huolehtien

Ämmässuon ekoteollisuuskeskuksessa jatketaan toimia, joiden tavoitteena on parantaa ympäristön tilaa. Tällaisia toimia ovat muun muassa biokierrätystoimintojen hajupäästöjen vähentämiseksi vaikuttava mädäte maatalouteen -hanke. Vanhan kaatopaikan tiivis pintarakenne on valmistunut, mikä vähentää kaatopaikan ilmapäästöjä huomattavasti. Alueella parannetaan vesienhallintaa tehostamalla nykyisen järjestelmän toimintaa sekä toteuttamalla hulevesien käsittelyä biologisilla suodatusratkaisulla. Sidosryhmäyhteistyötä jatketaan aiempien vuosien tapaan monin tavoin muun muassa Ämmässuon-Kulmakorven alueen sidosryhmätapaamisin ja viestinnän keinoin. Vanhan kaatopaikan maisemointi jatkuu niityyksillä. Lisäksi ekoteollisuuskeskuksessa toteutetaan monia hankkeita luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi.

Kestävä talous

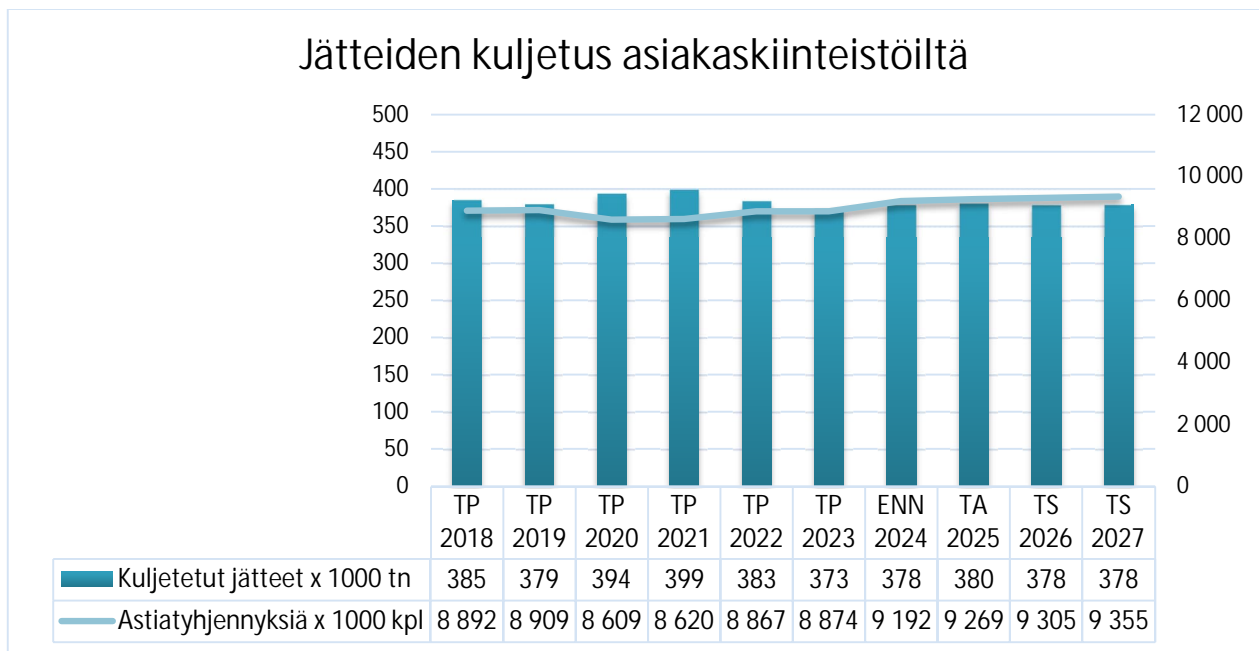
Toimintaa tehostetaan läpi jätehuollon organisaation hyödyntämällä digitalisaatiota sekä prosessien sujuvoittamisella. Huomiota kiinnitetään jätehuollon ydintoimintoihin ja niiden korkean toimintavarmuuden ja palvelutason ylläpitoon kustannustehokkaasti. Henkilöstötuottavuuden keskiössä on motivoitunut ja osaava henkilöstö. Lisäksi toteutamme HSY:n 2022 alkaneen strategiakauden talouden kehittämissuunnitelmia, Tehokas ja taloudellinen toiminta sekä Tasapainoinen talous.

Investointiohjelmaa on tarkasteltu ja säädetty määrällisesti ja ajallisesti niin, että on päästy talouden kannalta kestäväan tasoon. Investointitaso TTS-kaudella on keskimäärin noin 18,7 miljoonaa euroa vuodessa.

Jätehuollon velkaantumisen ennustetaan kääntyvän suunnitelmakaudella laskuun investointitason pienenemisen sekä vuosikatteen nousun myötä ja omavaraisuusasteen arvioidaan edelleen nousevan. Tulorahoituksen arvioidaan kasvavan, jolloin omavaraisuus kyetään säilyttämään tulevista investointimenoista huolimatta.

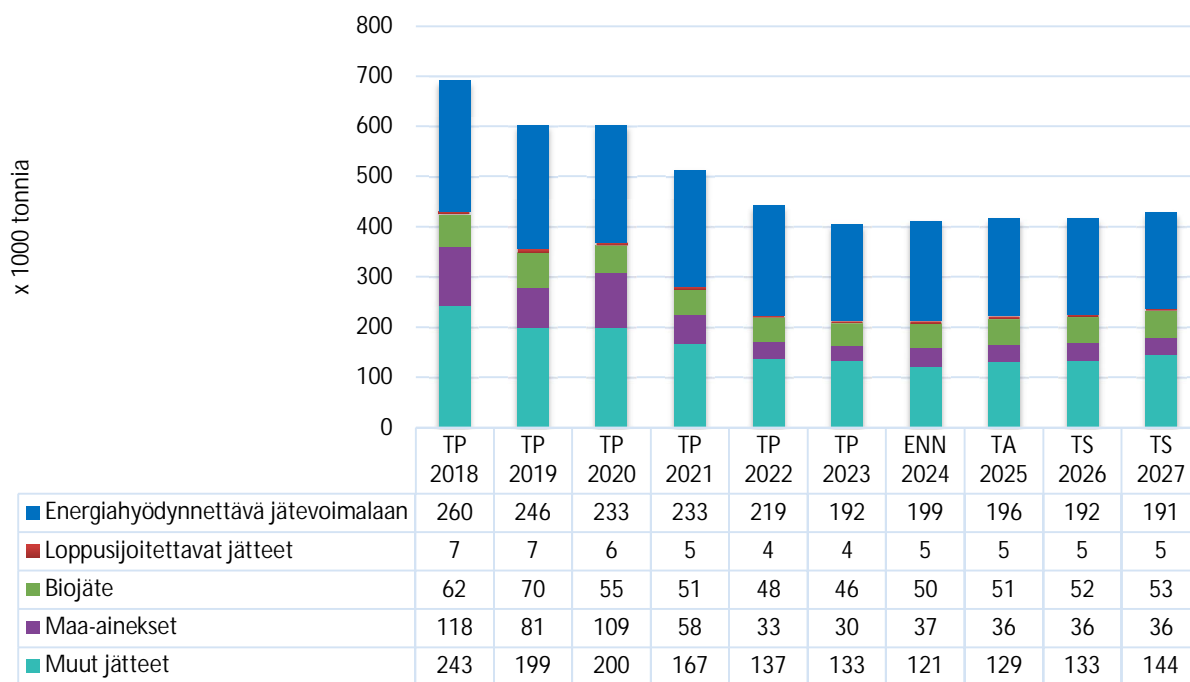
5.2.3 Operatiivisen toiminnan tavoitteet

Kiinteistöltä kerätyn jätteen tyhjennysmäärä (kpl) on noussut vuodesta 2023. Kasvun arvioidaan jatkuvan koko TTS-kauden ajan. Suurin osa kasvusta kohdistuu biojätteeseen sekä muovi- ja kartonkipakkauksiin. Sekajätteen määrän (tn) arvioidaan laskevan hieman vuoden 2024 ennusteesta suunnittelukaudella, kun taas muissa jätteissä on lievää kasvua.

Ämmässuon ekoteollisuuskeskuksessa TTS-kaudella ennakoidaan edelleen maa-ainesten ja rakentamiseen liittyvien jätteiden määrän laskua tai säilymistä vuoden 2024 tasolla. Kiertotalouden edistämisen myötä materiaaleja toimitetaan jatkossa enenevässä määrin alueen ulkopuolelle käsiteltäväksi. Toiminta edistää kiertotaloutta, mutta aiheuttaa toisaalta myös lisäkuluja aiempaan nähden. Tulot pienenevät käsittelypalveluissa vähenevän jätemäärän vuoksi sekä syntypaikkalajittelun tehostuessa. Erityisesti syntypaikkalajittelun tehostuminen vaikuttaa kuonan metallipitoisuuden pienenemiseen. Kuonan ja tuhkan käsittelymäärät ovat nousseet ja niiden ennustetaan edelleen kasvavan TTS-kaudella. Kaatopaikkakaasun määrää jatkaa laskuaan mutta TTS-kaudella rakennettavan kaasuväestön myötä energiantuotannon kannattavuutta pystytään optimoimaan kohdentamalla tuotantoa kannattavimmille tunneille.

Jätteiden käsittely ja energiahyödyntäminen

Biojätteen käsittelymäärä lisääntyy TTS-kauden alkupuolella johtuen erilliskeräyksen laajentumisesta 1–4 asunnon kiinteistöihin. TTS-kaudella valmistuu mädäte maatalouteen – hanke, joka vähentää kenttätoiminnan kuluja ja lisää sähkön myyntituloja sekä energiatuotannosta maksettavaa tariffia. Tämän lisäksi vapautuu laitoskompostointikapasiteettia, jota varataan lietteenkäsittelylle. Toisaalta toimintaikänsä päähän tulleet laitteet ja laitokset nostavat Ämmässuon alueella kunnossa- ja ylläpitokuluja TTS-kaudella. Ekoteollisuuskeskuksen toiminta on merkittävästi alijäämäistä ja suunnittelukaudella jatketaan työtä uusien tulovirtojen löytämiseksi, olemassa olevan infrastruktuurin tehokkaammaksi hyödyntämiseksi sekä toiminnan tehostamiseksi. HSY:n jätehuollon oman toiminnan rinnalla Ämmässuon ekoteollisuuskeskuksen infrastruktuuria hyödynnetään Ekomo-mallin mukaisella yritysysteistyöllä sekä erilaisissa kehityshankkeissa. Käsittelykeskuksen lähiympäristön asukkaiden kanssa ylläpidetään laajaa sidosryhmäyhteistyötä muun muassa tapaamisien ja tiedottamalla alueen toiminnasta.

Sortti-asemien asiakasmäärän arvioidaan lievästi kasvavan TTS-kaudella. Sortti-asetat ovat ajoittain ruuhkautuneita, erityisesti kevät- ja syyskautena. TTS-kaudella aloitetaan uuden täyden mittakaavan Sortti-aseman suunnittelu ja kaavoitus Vantaan Martinlaaksoon.

5.2.4 Investoinnit

Jätehuollon investoinnit

x 1 000 euroa						Muutos-
	TP 2023	ENN 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027	% 2025/2024
ALUEPALVELULÄHTÖISET INVESTOINNIT	5 634	3 815	3 810	3 825	5 140	-0,1 %
1 Sorttiasemien rakentaminen (uudet)	0	0	100	1 500	3 000	-
2 Aluepalvelujen korjaus- ja täydennystyöt	4 905	3 050	2 680	1 390	1 190	-12,1 %
3 Aluepalvelujen kalustohankinnat ja aluekeräysverkosto	729	765	1 030	935	950	34,6 %
KÄSITTELYPALVELULÄHTÖISET INVESTOINNIT						
Ympäristövaikutusten hallinta	2 460	1 662	3 650	900	1 050	119,6 %
4 Kaatopaikkakaasun keräys ja hyödyntäminen	721	502	3 150	350	250	527,5 %
5 Vesien keräys ja johtaminen	799	126	500	250	100	296,8 %
6 Viimeistelyrakenteet	941	1 034	0	300	700	-100,0 %
Alueiden ja toimintojen kehittäminen ja niiden vaatimat investoinnit	11 625	14 526	11 400	6 650	8 450	-21,5 %
7 Biojätteen käsittely ja mädätyskaasun hyödyntäminen	2 390	10 371	7 350	2 800	5 700	-29,1 %
8 Ämmäsuon laajennusalue	4 831	774	600	600	0	-22,5 %
9 Infran kehittäminen ja sen vaatimat investoinnit	3 368	2 913	2 400	1 700	2 200	-17,6 %
10 Käsittelypalvelujen koneet ja laitteet	146	327	850	850	350	159,9 %
11 Energia- ja materiaalitehokkuusinvestoinnit	889	141	200	700	200	41,8 %
MUUT INVESTOINNIT						
Kuljetuspalvelulähtöiset investoinnit	1 486	1 412	950	600	800	-32,7 %
12 Jätteenkuljetuksen kalustohankinnat	1 486	1 412	950	600	800	-32,7 %
Muut toimintaa tukevat investoinnit	1 460	3 275	2 130	4 470	3 150	-35,0 %
13 Maahankinnat	0	0	0	1 500	1 200	-
14 Muut investoinnit	1 460	3 275	2 130	2 970	1 950	-35,0 %
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	-3 000	-1 300	0	0	
Jätehuollon investoinnit yhteensä	22 665	21 690	20 640	16 445	18 590	-4,8 %

Aluepalvelulähtöiset investoinnit tähtäävät strategian mukaisesti vastuullisiin ja kehittyviin palveluihin ja niiden parantamiseen. Lisäksi ne edistävät kiertotalouden keskiössä toimimista. Talousarviovuonna valmistuvat Kivikon jätepalvelukeskuksen vaarallisen jätteen varaston pihaluonon kattamistyöt. Lisäksi Sortti-asemilla ja Kivikon jätepalvelukeskuksessa tehdään investointiohjelman mukaiset vuosittaiset saneeraus-, korjaus- ja täydennystyöt kiinteistöjen toiminnallisuuden ja turvallisuuden säilyttämiseksi. Talousarviovuonna on myös suunniteltu käynnistettäväksi Vantaan Martinkyläntien uuden Sortti-aseman rakennussuunnittelu niin, että uusi Sortti-asema valmistuu kaavoituksesta ja luvituksesta riippuen vuosien 2027–2028 aikana. Lisäksi suoritetaan vuosittaiset aluepalveluiden kalustohankinnat, kuten Sortti-asemien jätelavat ja -puristimet.

Käsittelypalvelulähtöiset investoinnit tähtäävät strategian mukaisesti ympäristövastuuseen, hiilineutraaliuuteen ja kiertotalouteen. Merkittävä osa investoinneista perustuu ympäristölupien

velvoitteisiin. Investoinnit vastaavat osaltaan myös strategian päämäärään Lähiympäristöstä huolehtien. Investoinneissa on huomioitu tietoturvallisuuden vaatimukset ja kestävä talous materiaali- ja energiatehokkuutta lisäävien investointien avulla. Talousarviovuonna toteutetaan Ämmässuon kaasuvoimalan kaasukellon rakennustyöt. Kaasukelloon hetkellisesti varastoidulla kaatopaikka- ja biokaasulla on mahdollista ajaa kaasuvoimalaa energian käytön kalliiden huipputuntien aikana ja saada siten parempi tuotto kaasusta. Lisäksi toteutetaan kaasukeräysjärjestelmien ja vesienhallinnan vuosittaiset ylläpitosaneeraukset. Suunnitelmakaudella toteutetaan myös Ämmässuon suljetun kaatopaikan pinnan vuosittaiset viimeistely- ja niitytystyöt, joilla lisätään alueen luonnon monimuotoisuutta.

Talousarviovuonna valmistuu biokaasulaitoksen mädätteen jalostuksen maatalouskäyttöön mahdollistava käsittelylaitos. Suunnitelmakauden lopussa on varauduttu hankkimaan lannoitteeksi suunnatun mädätteen säilytykseen lisää säiliötilaa. Mädätteen ohjaaminen maatalouskäyttöön edistää ravinteiden kierrätystä kestäväällä tavalla ja lisää hiilineutraalin biokaasun tuotantoa. Suunnitelmakaudella toteutetaan myös biojätteen käsittelylaitosten vuosittaiset ylläpitosaneeraukset ja käynnistetään mädätyslaitoksen kapasiteetin riittävyyden edellyttämät investoinnit. Biojätteen käsittelyn investoinneilla pyritään toiminnan tehostamisen lisäksi mahdollisimman haitattomaan jätteiden käsittelyyn.

Jätehuolto vastaa Vantaan Energia Oy:n jätevoimalaan toimittamansa jätteen vaaralliseksi jätteeksi luokitellun tuhkan sopimuksen mukaisen osan käsittelystä ja loppusijoittamisesta. Talousarviovuonna viimeistellään tuhkan uuden loppusijoitussolun T2 rakennustyöt. Suunnitelmakauden aikana suljetaan lisäksi ympäristöluvan mukaisesti nykyinen tuhkasolu T1. Jätteiden kierrättäminen edellyttää toimivaa jätteiden käsittelyinfraa. Talousarviovuonna ja suunnittelukaudella toteutetaan kierrätys- ja Ekomo-toiminnan edellyttämiä liikenne- ja varastointialueita. Kenttien rakenteissa pyritään hyödyntämään aiempien vuosien tapaan kierrätysmateriaaleja tai HSY:n vastuulla olevaa jätevoimalan kuonaa. Kuonan hyödyntäminen tukee strategian toimenpidettä edistää kierrätysmateriaalien käyttöä omassa toiminnassa.

Lisäksi käsittelypalvelulähtöisissä investoinneissa jatketaan vähäisessä määrin Ekoteollisuuskeskuksen saneeraus- ja energiatehokkuustoimia, joilla korvataan toimintaikänsä päässä olevia vanhentuneita järjestelmiä ja rakennuksia sekä varmistetaan prosessien toimivuus. Lisäksi on varauduttu käsittelypalveluiden vuotuisiin kalustohankintoihin.

Muut jätehuollon investoinnit tähtäävät pääasiassa asiakaskokemuksen parantamiseen, ympäristövastuulliseen toimintaan sekä toiminnan tehostamiseen. Investoinnit sisältävät kiinteistökohtaiseen jätteenkeräykseen liittyviä kuljetuspalvelulähtöisiä investointeja, maanhankintoja ja muita jätehuollon toimintaa tukevia investointeja kuten tietojärjestelmien hankintoja. Näistä talousarviovuonna toteutetaan jätteen kuljetuksen keräysvälineiden varastointialueen katoksen rakennustyöt Seutulassa. Suunnitelmakaudella toteutetaan lisäksi astiahallin laajennustyöt kiinteistökohtaisen keräyksen laajennuttua yhä pienempiin kiinteistöihin. Astioiden varastointi- ja huoltotarve edellyttää näille astioille lisää käsittelytilaa. Suunnitelmakaudella jatketaan jäteastioiden vuosittaisia hankintoja. Maanhankintoihin varaudutaan hankkimalla Vantaan Martinkyläntien uuden Sortti-aseman tontti. Jätehuollon operatiivisiin IT-järjestelmiin investoidaan vähäisessä määrin koko suunnitelmakauden ajan.

5.2.5 Talous

Jätehuollon tuloslaskelma

x 1 000 euroa						Muutos- %
	TP 2023	ENN 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027	2025/2024
TOIMINTATULOT	105 714	112 033	117 270	119 666	122 984	4,7 %
Myyntituotot	103 875	109 869	115 019	116 893	119 872	4,7 %
Muut tuotot	1 840	2 164	2 251	2 773	3 112	4,0 %
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	0	0	0	0	0	-
TOIMINTAMENOT	-86 614	-91 688	-94 557	-96 001	-98 765	3,1 %
Henkilöstömenot	-9 429	-9 709	-9 710	-9 978	-10 278	0,0 %
Palvelujen ostot	-72 720	-78 854	-81 166	-82 216	-84 460	2,9 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 200	-2 273	-2 401	-2 518	-2 701	5,6 %
Muut toimintakulut	-1 266	-852	-1 279	-1 289	-1 325	50,1 %
TOIMINTAKATE	19 100	20 345	22 713	23 666	24 219	11,6 %
RAHOITUSTULOT JA -MENOT	266	-1 892	-2 595	-2 394	-2 174	37,2 %
VUOSIKATE	19 366	18 453	20 118	21 272	22 045	9,0 %
POISTOT	-18 419	-17 986	-20 409	-21 683	-22 699	13,5 %
TILIKAUDEN TULOS	947	467	-291	-411	-654	-162,3 %
VARAUSTEN MUUTOKSET	113	65	65	65	65	0,0 %
TULOVEROT	0	0	0	0	0	-
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	1 060	532	-226	-346	-589	-142,5 %
Tuloslaskelman tunnuslukuja						
Toimintatuotot, prosenttia toimintakuluista	122,1 %	122,2 %	124,0 %	124,7 %	124,5 %	
Vuosikate, prosenttia keskimääräisistä poistonalaisista investoinneista	96,8 %	92,2 %	100,6 %	106,3 %	110,2 %	

Jätehuollon toimintatuottojen arvioidaan kasvavan TTS-kaudella. Tulokertymää lisää osin kerättävän jätemäärän kasvu ja osin hinnankorotukset. Vuodesta 2025 alkaen tuottoja lisää osittain biojätteen erilliskeräyksen laajentuminen 1–4:n huoneiston kiinteistöille sekä kartonki- ja muovipakkausten määrän kasvu. Hinnoissa on laskettu keskimäärin noin 6 % korotus vuodelle 2025, mikä yhdessä jätemäärän kasvun kanssa lisää talousarviovuoden tuottoja. Vuosien 2026 ja 2027 tulokertymän lisäys johtuu lähinnä arvioidusta tyhjennyskertojen määrän noususta ja taksan tarkistamisesta. Metallin ja sähkön hintoihin liittyy suurta epävarmuutta, mikä vaikuttaa

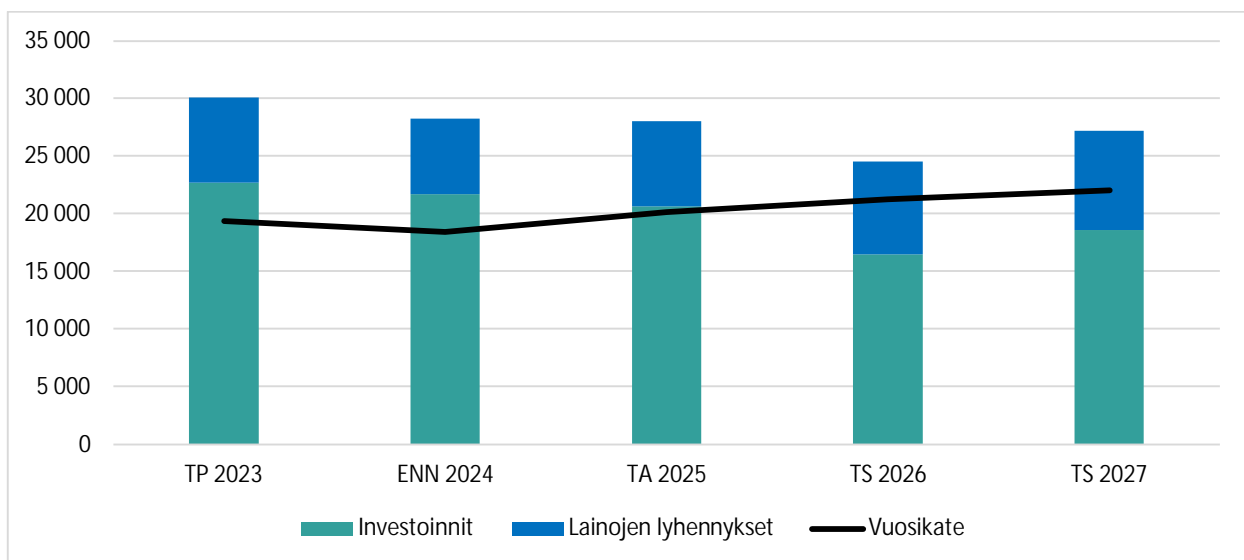
näistä saataviin tuloihin. Jätevoimalan kuonan metallipitoisuus on pienentynyt, joka osaltaan pienentää raaka-aineista saatavia tuloja. Toisaalta mädäte maatalouteen -hankkeen myötä biokaasun määrä kasvaa tuoden lisätuloa vuodesta 2025 eteenpäin.

Inflaation on arvioitu asettuvan noin 2 % tasolle. Kiinteistöiltä kerätyn jätemäärän arvioitu kasvu sekä biojätteen erilliskeräyksen laajentuminen nostaa kuljetuskustannuksia sekä jätteen käsittelyn kustannuksia. Uusien laitosten myötä tulevien laitteiden sekä kaasunhallinnassa että biojätteen käsittelyssä olevien laitteiden vanhentuminen nostaa niiden ylläpitokustannuksia TTS-kaudella. Rahoituskulut pienenevät suunnitelmakauden loppua kohden, samalla kun lainakanta alkaa pienentyä. Poistot pysyvät edelleen suurina investointiohjelman takia.

Jätehuollon tuottavuuden kehittyminen

Jätehuollon tuottavuuden kehittymistä kuvaa jätehuollon toimintamenojen ja jäsenkaupunkien asukasmäärän suhde. Asetetun tuottavuustavoitteen saavuttaminen ei ole mahdollista TTS-kaudella johtuen kuljetetun ja käsitellyn jätteen määrän kasvusta. TTS-kaudella biojätteen erilliskeräys on täydessä laajuudessa. Samanaikaisesti seka- ja pakkausjätteiden määrien arvioidaan kasvavan. Volyymien kasvu tuo merkittävän lisän kuluihin sekä kuljetuksen että käsittelyn osalta. Yleinen kustannustasojen nousu vaikuttaa erityisesti kuljetus- ja konepalveluiden sekä muiden palveluiden ostoihin. Lisäksi laitosten ja laitteistojen ikääntyminen kasvattaa huoltokustannuksia.

Jätehuollon tulorahoituksen (vuosikate) riittävyys investointien ja lainanlyhennysten maksamiseen

Suunnittelukaudella investointitarve on suuri, mikä lisää tarvetta kasvattaa tulorahoitusta hinnankorotuksilla. Jätehuollon vuosikate paranee suunnitelmakaudella ja lisävelkaantumisen ennustetaan taituvan vuonna 2026. Tulorahoitusta kasvattamalla pystytään omavaraisuus säilyttämään hyvänä TTS-kauden korkeista investointimenoista huolimatta.

Jätehuollon rahoituslaskelma

x 1 000 euroa	TP 2023	ENN 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Tulorahoitus					
Vuosikate	19 366	18 453	20 118	21 272	22 045
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-618	-653	-774	-774	-774
Investoinnit					
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-22 878	-24 690	-21 940	-16 445	-18 590
Rahoitusosuudet investointimenoihin	213	3 000	1 300	0	0
Investointien korjauserät	0	0	0	0	0
Toiminnan ja investointien rahavirta	-3 917	-3 890	-1 296	4 053	2 681
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	13 700	11 700	9 200	4 000	6 200
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-7 414	-6 560	-7 410	-8 070	-8 580
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	0	0	0	0
Oman pääoman muutokset	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	-5 618	0	0	0	0
Rahoituksen rahavirta	668	5 140	1 790	-4 070	-2 380

Tulorahoitus ei vielä suunnitelmakauden alkupuolella 2025 riitä kattamaan investointeja, mutta vuonna 2026 investointien tulorahoituksen arvioidaan kääntyvän positiiviseksi, jolloin investoinnit kyetään kattamaan ilman lisävelanottoa tulorahoituksella ja lisävelkaantuminen saadaan taittumaan strategian tasapainoisen talouden fokusalueen tavoitteiden mukaisesti. Uutta ulkopuolista lainaa joudutaan nostamaan suunnitelmakaudella yhteensä noin 19,4 miljoonaa euroa riippuen toteutuvasta investointitasosta. Lainoja lyhennetään suunnitelmakaudella yhteensä noin 24 miljoonalla eurolla.

Jätehuollon taseen keskeisiä eriä

x 1 000 euroa	TP 2023	ENN 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Pysyvät vastaavat (käyttöomaisuus)	226 530	230 234	230 465	225 227	221 118
Oma pääoma	88 386	88 918	88 692	88 345	87 756
Pitkäaikainen vieras pääoma	62 045	66 405	67 275	62 805	59 805
<i>- lainat ulkopuolisilta rahoituslaitoksilta</i>	62 045	66 405	67 275	62 805	59 805
Omavaraisuusaste (%)	46,0 %	44,5 %	44,1 %	44,9 %	45,3 %

Omavaraisuusaste säilyy vakaana ja on ennusteen mukaan vuoden 2024 lopussa 44,5 % ja saavuttaa 2027 lopussa tason 45,3 %. Viimeisimmässä tilinpäätöksessä omavaraisuusaste oli 46,0 %. Vuosien 2026 ja 2027 alhaisemman investointitason vuoksi vieraan pääoman määrä kääntyy laskuun ja parantaa omavaraisuusastetta suunnitelmakauden aikana.

5.2.6 Riskit ja riskienhallintakeinot

Riskienhallinta on jokapäiväistä työtä, tilanteiden arviointia, suunnittelua ja käytännön tekoja, johon osallistuu kukin jätehuollon henkilöstön jäsen omassa roolissaan. Operatiivisessa toiminnassa olemme varautuneet mahdollisiin toimintakatkoihin ja -häiriöihin (esim. kuljetukset estyneet tai emme pysty käsittelemään jätteitä) kuvaamalla kyseisiin tilanteisiin tarvittavat menettelytavat. Ensisijaisesti pyrimme estämään vahinkoja, mutta vahingon sattuessa pyrimme minimoimaan seuraukset.

Prosessiturvallisuus ja siihen liittyvät vaatimukset kuten prosessiturvallisuusriskien hallinta on tullut korostetusti esille Ämmässuon Tukesin myöntämien kemikaalilupapäätösten (2023 ja 2024) myötä. Vaatimustenmukaisuuden varmistamiseksi on tehty prosessiturvallisuuden itsearviointi ja aloitettu toimenpiteet prosessiturvallisuuden kehittämiseksi. Kehittämistyötä tehdään tiiviissä yhteistyössä vesihuollon kanssa luoden HSY:n menettelytavat prosessiriskien tunnistamiseksi ja hallitsemiseksi.

Ympäristöluvan alaisia toimintojamme valvotaan koko elinkaaren ajan. Valvonnasta vastaavat Uudenmaan ELY-keskus ja kuntien ympäristösuojeluviranomaiset. Määräaikaistarkastuksia tehdään valvontasuunnitelman ja vuosittain laadittavan erillisen valvontaohjelman mukaisesti. ELY-keskusten valvomat laitokset on jaettu neljään valvontaluokkaan tarvittavan tarkastustiheyden perusteella. Ämmässuon ekoteollisuuskeskus kuuluu valvontaluokkaan 1 eli vähintään kerran vuodessa tarkastettavaksi.

Olemme aktiivisesti mukana Huoltovarmuuskeskuksen toiminnassa, jonka tehtävänä on huolehtia yhdessä yritys-elämän, kolmannen sektorin ja viranomaistahojen kanssa siitä, että myös kriisitilanteissa yhteiskunta toimii ja elämä jatkuu mahdollisimman häiriöttä. Huoltovarmuuskeskus on vuonna 2024 perustanut jätehuoltopoolin, jossa myös HSY:llä on edustus.

Kokonaisvaltaista riskienhallintaa (KoRi) kehitetään edelleen jätehuollon johdon ja riskienhallinnan työryhmän kanssa tiiviissä yhteistyössä vuosikellon tavoitteiden mukaisesti.

5.3 Seutu- ja ympäristötieto

5.3.1 Toimintaympäristö

Uusi ilmanlaatudirektiivi hyväksyttiin syyskuussa 2024 EU:n parlamentissa. Direktiivin julkaisun jälkeen jäsenmailla on kaksi vuotta aikaa viedä se lainsäädäntöön. Neuvoston ja parlamentin kesken sovituissa laissa asetetaan aiempaa tiukemmat vuoden 2030 raja- ja tavoitearvot useille epäpuhtauksille, joilla on vakavia vaikutuksia ihmisten terveyteen. Laki myös harmonisoi ilmanlaatuindeksit kaikkialla EU:ssa niin, että niistä tulee vertailukelpoisia ja selkeitä. Jatkossa ilman saasteista kärsivät henkilöt voivat ryhtyä oikeustoimiin, jos uusia kansallisia sääntöjä rikotaan, ja kansalaiset voivat saada korvauksia terveyshaitoista.

Direktiivin tiukkeneminen tuo lisää velvollisuuksia ilmansuojelutyöhön ja sen suunnitteluun. Katupöly, puunpoltto sekä pakokaasujen typpidioksidi ja ultrapienet hiukkaset säilyvät tärkeinä ilmansuojelutyön teemoina. Ilmansuojelu vaatii aktiivista yhteistyötä, toimenpiteitä ja resursseja. HSY:llä on hyvä valmius vastata näihin uusiin haasteisiin. Varmistamme seudullisen yhteistyön ilmanlaatudirektiivin tuomissa muutoksissa. Ilmanlaadun seuranta tulee kehittää palvelemaan entistä paremmin ilmanlaadun viestintää sekä ilmanlaatumalleja ja -ennusteita. Viestintää tulee suunnata erityisesti herkille ryhmille. Ilmanlaadun mallinnus tulee tulevaisuudessa täydentämään, muttei korvaamaan ilmanlaadun mittauksia.

Valtionhallinnon tulevat säästötoimenpiteet voivat vaikuttaa useiden keskeisten sidosryhmiemme toimintaan, millä voi olla heijastusvaikutuksia omaan palvelutuotantomme.

5.3.2 Strategian toteuttaminen tulosalueella

Toimintaa lähiympäristöstä huolehtien

Tuotamme MAL-suunnittelua ja päätöksentekoa palvelevaa paikkatietoa ja infograafeja viranomaisten ja asukkaiden hyödynnettäväksi.

Tuotamme luotettavaa ja ajantasaista tietoa ilmanlaadusta ympäristöterveyden edistämiseksi. Varmistamme ilmanlaadun mittausverkon laadukkaan toiminnan. Kehitämme pääkaupunkiseudun ilmanlaadun seuranta sekä tuotamme uutta tietoa kaupunkisuunnittelun ja ilmansuojelutyön tarpeisiin. Viestimme katupölyn ja puunpolton päästöjen haasteista. Kehitämme mahdollisten ilmanlaadun poikkeustilanteiden ja seurannan häiriötilanteiden viestintää. Kehitämme ilmanlaadun viestintää herkille ryhmille. Varmistamme, että ilmanlaatuviestintä tavoittaa erilaiset kohderyhmät kuten nuoret ja iäkkäät.

Tuotamme tietoa jäsenkaupungeille uuden ilmanlaatudirektiivin vaikutuksista ilmansuojelutyöhön. Osallistumme ilmanlaadun lainsäädännön uudistamistyöhön, tiedotamme raja- ja ohjearvojen tiukkenemisestä sekä käytämme uusia normeja ilmanlaadun arvioinnissa ja

raportoinnissa. Viestimme myös päättäjille. Lisäämme tietoisuutta tiukentuvista ilmanlaadun kriteereistä kaupunkisuunnittelussa asukkaiden altistumisen vähentämiseksi. Keräämme taustamateriaalia ja teemme suunnitelman päivittää hyvät käytännöt ilmanlaadun huomioon ottamisesta maankäytön suunnittelussa. Teemme aktiivista verkostotyötä ja tarjoamme kaupungeille foorumin jakaa hyviä käytäntöjä sekä tehokkaita toimenpiteitä.

Hiilineutraali pääkaupunkiseutu

Palvelemme pääkaupunkiseudun kaupunkeja ilmastotavoitteiden saavuttamisessa kaupunkien erilaisten tarpeiden pohjalta. Tuotamme keskeiset ja vertailukelpoiset ilmastotyön tunnusluvut kaupunkien käyttöön. Käynnistämme hiilineluselvityksen päivityksen ilmastomuutoksen hillinnän ja ilmastomuutokseen sopeutumisen toimenpiteiden suunnitteluun ja niiden vaikuttavuuden arviointiin. Koordinoimme seudun yhteisen ortoilmakuvan hankinnan suunnittelijoiden tarpeisiin ja maanpeiteanalyysien tuottamisen pohjaksi. Ylläpidämme ja kehitämme pääkaupunkiseudun yhteistä hulevesitietojen hallinnan tietokantaa kaupunkisuunnittelun tarpeisiin.

Tuemme jäsenkaupunkien ilmastotavoitteiden toteuttamista ja ilmastomuutokseen sopeutumista myös valmistelemalla ja toteuttamalla EU:n ja kansallisen tason yhteistyöhankkeita. Vastaamme pääkaupunkiseudun hillinnän ja sopeutumisen asiantuntijaverkostojen toiminnasta sekä kansallisesta ja kansainvälisestä sidosryhmä- ja verkostoyhteistyöstä.

Suuntaamme Ilmastoinfon toimintaa energianeuvontaan ja ilmastomuutokseen sopeutumiseen. Ilmastoinfo neuvoo pääkaupunkiseudun taloyhtiöitä ja asukkaita energiankulutuksen vähentämisessä sekä varautumisessa rankkasadetulviin ja helteisiin.

Kiertotalouden keskiössä

Tuotamme keskeiset ja vertailukelpoiset kiertotalouden seudulliset tunnusluvut kaupunkien käyttöön. Lisäksi tuotamme kaupunkien tarpeista lähtien arviot kuntakohtaisista kotitalousjätteen tunnusluvuista. Valitsemme kaupunkien kanssa yhteisiä kiertotalouden tunnuslukuja pitkäjänteiseen seurantaan. Edistämme seudullista kiertotalousyhteistyötä ja jaamme kiertotaloustietoa sidosryhmien käyttöön. Tuemme jäsenkaupunkien kiertotalouden ja resurssitehokkuuden edistämistä myös valmistelemalla ja toteuttamalla EU:n ja kansallisen tason yhteistyöhankkeita.

Työn murros

Kehitämme omaa osaamistamme ja muutokkyvykkyyttä vastaamaan tulevaisuuden haasteisiin. Varmistamme työmme ja palveluidemme toimintavarmuuden kaikissa tilanteissa. Kiinnitämme erityistä huomiota tietoturvallisuuteen. Seuraamme aktiivisesti tekoälyn nopeaa kehitystä toimintaympäristössämme ja kehitämme toimintaamme sen tuomien mahdollisuuksien mukaisesti.

Edistämme nopeasti muuttuvassa toimintaympäristössä asiantuntijoiden jatkuvaa kehittymistä työssään tutkimus- ja yhteistyöhankkeiden avulla ja vahvistamme samalla jäsenkaupunkien asiantuntijaverkostoissa osaamisen ja tiedon jakamista.

Vastuulliset ja kehittyvät palvelut

Kehitämme räätälöityä ilmanlaatuviestintää ja palveluita eri kohderyhmille parhaiten soveltuvilla työkaluilla. Ylläpidämme ja kehitämme pääkaupunkiseudun yhteisiä paikkatieto- ja perusrekisteriaineistoja kustannustehokkaasti uudistetussa Seudullisessa perusrekisterissä ja sen karttakäyttöliittymässä SeutuRuudussa. Kehitämme uusia ilmasto- ja kiertotaloustyön tunnuslukuja jäsenkaupunkien tarpeisiin.

5.3.3 Investoinnit

Seutu- ja ympäristötiedon investoinneissa on suunnitelmakaudella tietojärjestelmiin liittyviä investointeja sekä ilmanlaadun mittauslaitteita ja mittausasemia. Vuoden 2025 merkittävin investointi on ilmanlaadun mittalaitteikannan täydentäminen vastaamaan uusia mittausstandardeja.

Seutu- ja ympäristötiedon investoinnit

x 1 000 euroa	TP 2023	ENN 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027	Muutos-% 2025/2024
	Seutu- ja ympäristötiedon investoinnit	225	430	340	280	230

5.3.4 Talous

Seutu- ja ympäristötiedon tuloslaskelma

x 1 000 euroa	TP 2023	ENN 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027	Muutos-% 2025/2024
TOIMINTATULOT	6 100	5 874	5 709	5 701	5 764	-2,8 %
Myyntituotot	978	1 030	963	966	1 005	-6,5 %
Kuntaosuudet	4 486	4 689	4 566	4 597	4 670	-2,6 %
Muut tuotot	637	155	180	138	89	16,4 %
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	0	0	0	0	0	-
TOIMINTAMENOT	-5 971	-5 539	-5 865	-5 692	-5 784	5,9 %
Henkilöstömenot	-3 169	-2 928	-3 106	-3 139	-3 185	6,1 %
Palvelujen ostot	-2 369	-2 193	-2 326	-2 113	-2 153	6,1 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-158	-135	-147	-149	-151	9,1 %
Muut toimintakulut	-275	-284	-287	-291	-295	1,1 %
TOIMINTAKATE	129	335	-156	9	-20	-146,7 %
RAHOITUSTULOT JA -MENOT	0	0	0	0	0	-
VUOSIKATE	128	335	-156	9	-20	-146,7 %
POISTOT	-233	-271	-178	-206	-241	-34,5 %
TILIKAUDEN TULOS	-105	64	-334	-196	-261	-623,2 %
VARAUSTEN MUUTOKSET	0	0	0	0	0	-
TULOVEROT	0	0	0	0	0	-
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-105	64	-334	-196	-261	-623,2 %

5.3.5 Riskit ja riskienhallintakeinot

Seutu- ja ympäristötiedon kokonaisvaltaisia riskejä hallitaan Riski-järjestelmässä. Tulosalueen johtoryhmä tarkastelee riskejä säännöllisesti HSY:n johtamisen vuosikellon mukaisesti tavoitteena riskilukujen pienentäminen tehokkaiden hallintatoimien avulla. Ilmanlaadun mittaustoiminnassa olemme varautuneet muun muassa mittauksen jatkuvuuden varmistamiseen erilaisissa häiriö- ja poikkeustilanteissa. Tietojärjestelmien ylläpidossa ja kehittämisessä ohjaamme alihankkijoita aktiivisesti ja huolehdimme sopimusten hyvästä hallinnasta.

5.4 Yhteiset palvelut

5.4.1 Toiminta

Yhteiset palvelut edistävät suunnitelmakaudella osaltaan strategisten tavoitteiden saavuttamista. Talousarviovuonna edistettävistä keskeisistä päämääriin liittyvistä toimenpiteistä kerrotaan seuraavissa kappaleissa.

Yhteisten palveluiden organisointia muutettiin vuoden 2024 alussa. Lakipalvelut ja sisäinen valvonta toimivat suoraan HSY:n johdon alaisuudessa. Muut yhteiset palvelut jakautuvat kolmeen kokonaisuuteen; Talous ja strateginen ohjaus sisältää HSY:n taloushallinnon ja rahoituksen sekä strategian- laadun- ja riskienhallinnan. Henkilöstöyksikkö, viestintä- ja neuvonta sekä asiakaspalvelut keskitettiin uudeksi Asiakkuudet ja viestintä -kokonaisuudeksi. Tukipalvelut koostuvat ICT-palveluista, hankinnasta sekä kiinteistö- ja ajoneuvopalveluista.

Talous- ja strateginen ohjaus

Osasto tukee yhtymän strategista johtamista ja strategian implementointia ohjaamalla strategisten kärkihankkeiden työskentelyä ohjelmapäällikköverkostossaan. Osastolla on oma keskeinen roolinsa erityisesti kestävän talouden strategisten päämäärien ohjelmissa. Tehokasta ja taloudellista toimintaa –ohjelmassa keskeisiä painopisteitä ovat hankintojen strateginen kehittäminen, prosessijohtamisen edistämisen ja toiminnan kustannustehokkuuden vahvistaminen monin eri toimenpitein. Tasapainoinen talous –ohjelmassa huomio on omaisuudenhallinnassa, investoinneissa ja rahoituksessa yhtymän tasapainoisen talouden saavuttamiseksi. Osaston perustehtävänä on tukea analytiikallaan yhtymän tuottavuuden ja kustannustietoisuuden kehittymistä, ennustaa ja herkistellä strategisen aikajänteen kassavirran kehitystä ja varmistaa rahoitusratkaisut lyhyelle ja pitkälle aikajänteelle. Nämä toimet tukevat yhtymän pitkän aikavälin taloudellisten tavoitteiden saavuttamista. Myös osaston perustehtäviin kuuluvat tehtävät yhtymän riskienhallinnan prosessin ohjaamisessa sekä laatuverkoston tuella tapahtuvassa toiminnan jatkuvan parantamisen ja prosessijohtamisen edistämässä tukevat strategisten tavoitteiden toteuttamista.

Asiakkuudet ja viestintä -osasto

Osastomme tehtävänä on tukea vuorovaikutusta ja viestintää asiakkaiden, työntekijöiden ja sidosryhmien välillä monin tavoin. Meille on tärkeää inhimilliset kohtaamiset ja aktiivinen kanssakäyminen, ihmiseltä ihmiselle. Vastaamme keskitetyistä asiakkuuksien, viestinnän ja henkilöstön palveluista sekä näiden toimintojen kehittämisestä.

Vastaamme HSY:n työnantajapolitiikasta, linjauksista, ohjeistamisesta ja näiden toteuttamisen tukemisesta esihenkilöille ja työntekijöille. Kehitämme strategian mukaisia henkilöstön osaamista, työhyvinvointia ja työkykyisyyttä koskevia palveluja yhteistyössä muun organisaation kanssa. Keskeinen tehtävämme on organisaation muutoskyvykkyyden ja toimintakulttuurin edistäminen strategian hengessä ja tavoitteen mukaisesti. Henkilöstöasioihin liittyvät keskeiset tavoitteemme

sisältyvät uuden strategian Työn murroksen painopisteen osakokonaisuuksiin Pito- ja vetovoimainen työntekijä ja Osaava ja kehittyvä henkilöstö. Näiden toteuttamiseksi kootaan ohjelmakokonaisuudet, jotka muodostuvat uusista hankkeista mm. valmentavan johtamisen ja työkuulttuurin edelleen kehittämiseksi. Aiemmin toteutettuja ja käynnissä olevia hankkeita ja prosesseja (vrt. Työkuulttuuri hanke ja TVA-kehittämistyö, digiosaamismerkki ja työnantajakuva) jatketaan uuden strategian ja sen tavoitteiden alla.

Edennämme strategian toteutumista tukemalla kaikkia strategian osakokonaisuuksia. Viestimme ja neuvomme kotitalouksien haitallisista aineista sekä jäteveden typpikuormituksen hillinnästä puhtaaseen Itämereen liittyen. Jatkamme hulevesiviestintää ja panostamme kiinteistöjen neuvontaan osana sujuvia palvelujamme. Markkinoimme hanavettä ja osallistumme tapahtumiin kuten Itämeripäivä ja Maailman vesipäivä. Huolehdimme kriisi- ja poikkeustilanteiden viestinnästä. Ympäristöneuvontamme jalkautuu lasten ja nuorten pariin, aiheina vesi- ja kiertotalousteemat.

Viestimme sidosryhmille ja vaikutamme asukkaiden lajitteluaktiivisuuteen, osana strategiakokonaisuutta, Kiertotalouden keskiössä. Jatkamme Kiitos, kun lajittelet -kampanjointia, uudistetun brändikonseptin pohjalta, erityisenä kohdeyleisönä nuoret aikuiset ja painopisteenä biojätteen lajittelu kodeissa. Hyödynnämme aiempaa vaikuttavuuden tutkimusta suunnittelussa. Laajennamme edelleen tuloksellista Kierrätyslähettelä-yhteistyötä asumisen kumppaneiden kanssa. Kehitämme ja markkinoimme tunnettua Jäteopas-hakukonepalveluamme. Markkinoimme monipuolisia Sortti- sekä sähköisiä asiointipalveluja ja kerromme jätehuollon kehityshankkeista, tukien muun muassa Hiilineutraali pääkaupunkiseutu -kokonaisuutta.

Rakennamme luottamusta ja vahvistamme mainettamme sekä sisäisesti että ulkoisesti. Seuraamme mainettamme sidosryhmille tehtävillä tutkimuksilla, joiden tulosten pohjalta laadimme 2025 kehitysohjelman maineemme ylläpitämiseksi ja vastaamaan mahdollisiin haasteisiin. Palvelemme aktiivisesti mediaa ja seuraamme medianäkyvyyttämme. Tuemme viestinnän keinoin veto- ja pitovoimaista työnantajakuva muun muassa alkuvuoteen 2025 sijoittuvalla kampanjalla. Kehitämme ja ylläpidämme keskeisiä viestintäkanaviamme, kuten ulkoisia verkkosivuja ja intranet Hessua, ja panostamme sähköisten kanavien, kuten sosiaalisen median, kehittämiseen.

Panostamme toimintakaudella peruspalveluiden turvaamisen lisäksi asiointipalveluidemme sujuvuuden ja nopeuden kehittämiseen. Asiointin ja palveluprosessien digitalisoinnilla, sekä eri asiakasryhmien tarpeisiin vastaavalla palvelukehityksellä tähtäämme erinomaiseen asiakaskokemukseen. Kehitämme myös asiakaskokemuksen johtamista koko organisaatitasolla. Tähän kuuluvat keskeisinä kokonaisuuksina jatkuva prosessien sujuvuuden sekä asiakaskokemuksen laadun mittaaminen. Asiointin kokonaisprosesseja sujuvoitetaan sisäisen kumppanitoiminnan kehittämisen avulla.

Strategisina mittareina vastuullisten ja kehittyvien palveluiden kokonaisuudessa on sähköisen asiointin käyttöaste sekä asiakastytyytyväisyys.

Haluamme edistää avointa työkuultuuria, yhdessä tekemistä ja antaa henkilöstölle mahdollisuuden osallistua HSY:n toiminnan kehittämiseen uudistamalla aloitetoimintamme.

Osastomme tehtäviin kuuluu myös sisäisen kumppanuustyön kehittäminen ja ulkoisen sidosryhmätyön edistäminen.

Tukipalvelut

Tukipalvelut-tulosalueen palvelujen kehittäminen jatkuu TTS 2025–2027 kaudella HSY:n strategian 2030 ja Tukipalvelut -tulosalueen muiden kehittämistoimenpiteiden mukaisesti. TTS 2025-2027 kaudella jatketaan palvelujen tuottavuuden, tehokkuuden ja sujuvuuden kehittämistä. Tukipalvelujen johtamisen ja kehittämisen priorisointi tähtää ensisijaisesti kriittisten palvelujen toiminnan turvaamiseen, jatkuvuuden hallintaan sekä sujuvien ja tehokkaiden prosessien kehittämiseen. Lisäksi määritellään ja karsitaan sellaisia toimintoja ja palveluja, jotka eivät nykytilanteessa tai tulevaisuudessa tuota riittävästi lisäarvoa HSY:n strategisten tavoitteiden saavuttamiseen.

HSY:n digiohjelman johtaminen sekä HSY-tasoisien käytännön digitalisoinnin kehittäminen ovat keskeisiä osia strategisten tavoitteiden saavuttamisessa. Digiohjelman kehittämisen visio ja osin jo nykytila sisältävät digitalisaation kehittämiseen tarvittavat teknologiset ja osaamiseen liittyvät resurssit. Lisäksi digiohjelman visio sisältää digitalisaation kokonaisuuden johtamiseen ja käytännön kehittämiseen tarvittavan asiantuntijatuken joko omana työnä tai ostopalveluina. HSY:n kaikkia toimintoja koskeva tietojohdamisen ja raportoinnin kehittäminen liittyy myös tähän kokonaisuuteen.

HSY:n hankintojen strateginen ja kokonaisvaltainen kehittäminen sisältää toimialojen ja kaikkia HSY:n toimintoja koskevat hankintaprosessit, kilpailutukset, hankintakategoriat, roolit ja vastuut hankinnoissa sekä päätöksenteon vastuut ja valtuudet. Kehittämisen keskipisteessä ovat hankintojen taloudellisten hyötyjen tuottaminen sekä hankintojen sujuvuuden ja hallintamallin kehittäminen. Hankintojen mahdollisuudet tukea HSY:n varautumissuunnittelua ja kiertotalouden huomiointia hankinnoissa ovat TTS-kauden painopisteitä.

HSY:n kiinteistö- ja ajoneuvopalvelujen painopisteet liittyvät peruspalvelujen tuottamisen lisäksi Ilmalan alueen toimitilojen kehittämishankkeeseen. Sen lisäksi olemme mukana HSY:n omaisuuden hallinnan hankkeessa. Lisäksi keskiössä ovat prosessien kehittäminen mm. ajoneuvojen hankinnan osalta sekä toimitilapalveluihin ja -turvallisuuteen liittyen.

5.4.2 Talous

Yhteisten palveluiden eli Johdon, talouden ja strategisen ohjauksen, Asiakkuudet ja Viestinnän sekä Tukipalveluiden toimintamenojen ennustetaan kasvavan talousarviovuonna 2025 5,6 % kuluvan 2024 vuoden ennustetusta tasosta. Taulukossa on esitetty vuoden 2023 vertailutieto vuonna 2023 voimassa olleen organisaatorakenteen mukaisesti.

TOIMINTAMENOT						Muutos-
	TP 2023	ENN 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027	% 2025/2024
x 1 000 euroa						4
Kuntayhtymänjohto, ohjauksen ja kehittämisen yksiköt	-9 804	0	0	0	0	
Asiakaspalvelu	-3 163	0	0	0	0	
Johto, talous ja strateginen ohjaus	0	-5 866	-6 263	-6 210	-6 294	6,8 %
Asiakkuudet ja viestintä	0	-7 779	-8 183	-8 137	-8 256	5,2 %
Tukipalvelut	-9 139	-8 996	-9 461	-9 729	-9 840	5,2 %
Yhteensä	-22 106	-22 642	-23 907	-24 076	-24 390	5,6 %

5.4.3 Investoinnit

x 1 000 euroa						Muutos-
	TP 2023	ENN 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027	% 2025/2024
x 1 000 euroa						4
Kuntayhtymänjohto, ohjauksen ja kehittämisen yksiköt	709	0	0	200	300	
Asiakaspalvelu	0	0	0	0	0	
Johto, talous ja strateginen ohjaus	0	0	0	200	300	
Asiakkuudet ja viestintä	0	260	635	455	300	144,2 %
Tukipalvelut	108	1 345	1 100	1 005	655	-18,2 %
Investoinnit yhteensä	817	1 605	1 735	1 860	1 555	8,1 %

Ohjauksen ja kehittämisen investoinneissa näkyy vertailuvuodella 2023 valmistunut kirjanpito- ja käyttöomaisuusjärjestelmän uusintaprojekti. Asiakkuudet ja viestintä -osaston investoinneissa näkyy henkilöstöhallinnon järjestelmiin liittyvät investoinnit ja asiakkuuden hallintaan liittyvä asiakasportaalin toteuttaminen. Tukipalveluiden investoinneissa on muun muassa tietohallinnon integraatioiden kehitystöitä, robotiikkaan liittyviä kehitystöitä sekä yhteisiin kiinteistöihin liittyviä investointeja.

6 Liitteet

Liite 1: Ympäristöohjelma

Tähän on koottu strategian 2030 teemoista ympäristötavoitteet ja HSY:n tekemät ympäristösitoumukset, jotka on yhdistetty HSY:n ympäristöryhmän valmisteleminen kuntayhtymän yhteisten tavoitteiden kanssa muodostaen yhdessä HSY:n ympäristöohjelman vuodelle 2025.

TTS tavoitteet:

	Strateginen päämäärä	Mittari	Tavoitetaso 2025
Ympäristö- vastuu	Hiihlineutraali pääkaupunkiseutu	HSY:n kokonaispäästöt, t CO ₂ -ekv/a (omat sekä keskeisten ulkoisten palvelujen päästöt)	-56 % v. 2016 tasosta, 89 000 tCO ₂ /a
	Kiertotalouden keskiössä	Kiinteistöiltä kerätyn sekajätteen määrä, kg/asukas/a	100 kg/as/a
		Kotitalousjätteen kierrätysaste, %	60 % 2025 mennessä
	Puhdas Itämeri	Typpi- ja fosforikuormitus mereen, t/v	N 750 t, P 25 t
Asukas- kokemus	Toimintaa lähiympäristöstä huolehtien	Lähiympäristöindeksi koostuu mittareista; <ul style="list-style-type: none"> Niittyys HSY:n hallinnoimilla maa-alueilla, Kalaistutukset (kpl) Jätevesiylivuodot (m³/vuosi laskettuna 5 vuoden liukuvana keskiarvona) Ilmanlaadun mittausten jatkuvuus % (mittaustulosten ajallinen kattavuus) Ympäristöpalautteiden määrä, palautepäiviä/a 	5 / 5

Strategisten päämäärien toteuttamisen tueksi on asetettu seuraavia ohjelmakokonaisuuksia. Seuraavassa taulukossa on kuvattu näiden ohjelmien tavoitteita ja keskeisimpiä toimenpiteitä. Strategisten päämäärien seuranta tapahtuu mittareiden kehittymisen raportoinnilla sekä ohjelmien etenemisen ja niihin liittyvien toimenpiteiden toteutumisen raportoinnilla.

Strateginen päämäärä	Ohjelma ja tavoite	Keskeiset toimenpiteet vuonna 2025
<p>Hiilineutraali pääkaupunki-seutu</p>	<p>HSY:n hiilineutraalius-ohjelma</p> <p>Tavoitteet</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hiilineutraali vesi- ja jätehuolto • Ilmastokestävä pääkaupunkiseutu 	<p>Vuodelta 2024 jatkavat kärkihankkeet</p> <ul style="list-style-type: none"> • Määdte maatalouteen • Jätevedenpuhdistuksen prosessipäästöjen vähentäminen • Energiatehokkuusyhteistyö, ilmastoviestintä ja neuvonta <p>Vuoden 2025 keskeiset toimenpiteet</p> <ul style="list-style-type: none"> • Selvitämme hiilensidonnann ja kompensaaion mahdollisuuksia, sekä tuotamme tietoa HSY:n toiminnan positiivisista ilmastovaikutuksista ja hiilikädenjäljestä. • Vähennämme käsittelyprosesseista ja energian käytöstä aiheutuvia ilmastopäästöjä • Toteutamme energiatehokkuutta parantavia hankkeita • Vähennämme työmaiden, rakentamisen ja hankintojen ilmastovaikutuksia
<p>Kiertotalouden keskiössä</p>	<p>Kiertotalouden keskiössä -ohjelma</p> <p>Tavoitteet</p> <ul style="list-style-type: none"> • Alueen kiertotalous vahvistuu • Kotitalousjätteen kierrätysaste nousee ja sekajätteen määrä vähenee 	<p>Vuodelta 2024 jatkavat kärkihankkeet</p> <ul style="list-style-type: none"> • Neuvonnan ja viestinnän vaikuttavimmat toimet kotitalouksien kierrätystoimien tehostamiseksi jatkuvat • Biojätteen keräyksen laajentaminen (kotikompostoinnin seurantaan liittyvät toimet) <p>Vuoden 2025 keskeiset toimenpiteet</p> <ul style="list-style-type: none"> • Määdte maatalouteen-hankkeen toteuttaminen ja käyttöönotto • Ekomo-toiminnan kehittäminen • Kierrätysastelaskennan yhdenmukaistamiseen EU-tasolla tähtäävät selvitykset ja sidosryhmäyhteistyö • Kiertotalousnäkökohtien huomioiminen rakentamisessa ja hankinnoissa • Rakentamisen kierrätysmateriaalien selvitys ja tiekartta
<p>Puhdas Itämeri</p>	<p>Itämeri-toimenpideohjelma</p> <p>Tavoite</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vähennämme vesistöjen kuormitusta 	<p>Vuodelta 2024 jatkavat kärkihankkeet</p> <ul style="list-style-type: none"> • Puhdistamoiden toiminnan kehittäminen • Viemäriverkoston vuotohallinta <p>Vuoden 2025 keskeiset toimenpiteet</p>

		<ul style="list-style-type: none"> • Viikinmäen investointeihin valmistautuminen ja suunnittelun käynnistäminen Verkostosaneerausten optimointi viemäriverkoston vuotavuuden näkökulmasta
Toimintaa lähiympäristöstä huolehtien	Toimintaa lähiympäristöstä huolehtien- ohjelma Tavoite <ul style="list-style-type: none"> • Edistämme luonnon monimuotoisuutta, lähiympäristön hyvää tilaa ja ympäristöterveyttä. 	Vuodelta 2025 kärkihankkeet <ul style="list-style-type: none"> • Luonnon monimuotoisuuden edistäminen HSY:n toiminnassa • Ylivuotoja vähentävät investoinnit • HSY:n työmaiden aikaisen yhteiskunnallisen haitan hallinta Vuoden 2025 keskeiset toimenpiteet <ul style="list-style-type: none"> • HSY:n luontovaikutusten selvittäminen • Kehitämme ilmanlaadun viestintää herkille ryhmille sekä poikkeus- ja häiriötilanteiden viestintää

HSY:n ympäristösitoumukset:

Kuntien energiatehokkuussopimus:

Energiatehokkuussopimuksen tavoite HSY:n osalta on 7,5 % energiansäästö (MWh) vuoteen 2025 mennessä vuoden 2015 energiankäytöstä.

Kestävän kehityksen sitoumukset (<https://www.sitoumus2050.fi> - Sitoumus2050):

Yhdessä teemme maailman kestävimmän kaupunkiseudun – Olemme ympäristövastuun ja resurssitehokkuuden edelläkävijä:

HSY on hiilineutraali vuoteen 2030 mennessä.

Tehostamme jätevedenpuhdistustamme siten että fosforikuormitus mereen laskee päästötasoon 25 tonnia vuodessa ja typen kuormitus tasoon 800 tonnia vuodessa 2025 mennessä.

Vähennämme pääkaupunkiseudun asukkaiden typpi- ja fosforipäästöjä vesistöön

Helsingin seudun ympäristöpalvelut puhdistaa pääkaupunkiseudun noin miljoonan asukkaan jätevedet. Jätevedenpuhdistus on tärkeä osa rannikkovesien ja Itämeren suojelua, sillä puhdistettava jätevesi sisältää runsaasti fosfori- ja typpiravinteita, jotka suoraan mereen

johdettuna aiheuttaisivat voimakasta rehevöitymistä. Tehostamme toimintamme ja otamme käyttöön uusia tehokkaampia puhdistusmenetelmiä.

Asukaskohtaisia tyypipäästöjä vähennetään vuoteen 2030 mennessä 20 % vuoden 2015 tasosta. - Asukaskohtaisia fosforipäästöjä vähennetään vuoteen 2030 mennessä 50 % vuoden 2015 tasosta.

Julkisten hankintojen päästöttömien työmaiden Green Deal sitoumus:

Green Deal Suomen ensimmäinen julkisten hankintojen Green Deal -sopimus julkistettiin 9.9.2020 ja sopimuskausi jatkuu tavoitevuoteen 2030 asti. Sopimuksen taustalla on hiilineutraalit resurssiviisaat ympäristöt (HNRY). Sitoudumme olemaan mukana laatimassa ja ottamassa käyttöön työmaillamme yhteistä päästötön työmaa -konseptia ja siihen liittyvää koulutusta, yhteistä seurantajärjestelmää sekä yhteisiä hankintakriteereitä. Koulutamme omia tilaajia ja muita keskeisiä kohderyhmiä konseptin ja yhteisten hankintakriteereiden soveltamisessa. Lisäksi sitoudumme käymään markkinavuoropuhelua uusien ratkaisujen ja toimintamallien kartoittamiseksi. Edistämme sähkön, vedyn, biokaasun sekä yleisesti fossiilivapaiden polttoaineiden käyttöönottoa työmaillamme. Olemme mukana kehittämässä yhteistä työkalua päästölaskentaan ja tehokkaampia valvontatapoja. Raportoimme tekemistämme toimenpiteistä ja niiden vaikutuksista sekä osallistumme tarvittaessa lisätoimenpiteiden suunnitteluun ja sopimuksen jatkokehittämiseen. Tavoitteena on, että työmaamme ovat sopimuksen mukaisesti päästöttömiä vuonna 2025 ja työmaakuljetustenkin osalta vuonna 2030.

Yhdyskuntajätevedenpuhdistuksen Green Deal sitoumus:

HSY on sitoutunut vapaaehtoisesti yhdyskuntajäteveden puhdistamisen green deal -sopimukseen. Ympäristöministeriön, Vesilaitosyhdistyksen ja Kuntaliiton allekirjoittamalla sopimuksella pyritään vähentämään yhdyskuntien jätevesistä ympäristöön aiheutuvaa ravinteiden ja haitallisten aineiden kuormitusta. Sitoumuksen toimenpiteet ovat HSY:n Puhdas Itämeri-strategiaohjelman mukaisia. Sitoumus on viety kestävä kehityksen sitoumuksiin (<https://sitoumus2050.fi/green-deal#/details/738347>)

Muut ympäristösitoumukset:

Itämerihaaste:

Itämerihaaste on Helsingin ja Turun kaupunginjohtajien vuonna 2007 käynnistämä aloite Itämeren tilan parantamiseksi. Sen tavoitteena on vaikuttaa vesien tilaan sekä paikallisesti kaupunkien lähivesillä että koko Itämeren piirissä. Itämerihaasteen verkkosivuilta <http://www.itamerihaaste.net/> löytyvät kaikki haasteen allekirjoittaneet tahot. Mukana on jo yli 300 eri organisaatiota omilla toimenpiteillään.

HSY on sitoutunut Itämerihaasteeseen vuodesta 2012 alkaen. Viimeisin sitoumuskausi on 2024-2028.

Ilmastonmuutoksen hillintä:

HSY:n strategia 2030:n mukaisesti yksi tärkeimmistä päämääristä on olla ympäristövastuun ja resurssitehokkuuden edelläkävijä. HSY:n tavoittelee hiilineutraaliutta vuoteen 2030 mennessä. Tavoitteeseen pyritään vähentämällä kasvihuonekaasupäästöjä 56 % vuoden 2016 tasosta vuoteen 2025 mennessä ja 67 % vuoden 2016 tasosta vuoteen 2030 mennessä. Toiminnan painopisteenä on vähentää käsittelyprosesseista ja energian käytöstä aiheutuvia kasvihuonekaasupäästöjä, edistää ja seurata ilmastotavoitteiden toteutumista seudullisesti sekä kerätä ja tuottaa ilmastonmuutokseen hillintään liittyvää tietoa pääkaupunkiseudun kunnille ja sidosryhmille.

Ilmastonmuutoksen sopeutuminen:

HSY kerää ja tuottaa tietoa ilmastonmuutoksen vaikutuksista ja seudulle soveltuvista sopeutumiskeinoista. Tietoa käytetään alueen toimijoiden ohjaamiseen ilmastonmuutoksen vaikutuksiin varautumiseksi. HSY:n sopeutumistyö kattaa sekä varautumisen äkillisiin, ilmastoriskeistä ja sään ääri-ilmiöiden lisääntymisestä aiheutuviin häiriötilanteisiin, että seudun sopeutumisen pitkän aikavälin ennustettuun lämpötilan ja sadannan nousuun. Sopeutumistyötä tehdään yhteistyössä kaupunkiseudun toimijoiden kanssa sekä kansainvälisissä verkostoissa.

Helsingin ilmastokumppanit sitoumukset:

HSY liittyi Helsingin ilmastokumppanit –verkoston jäseneksi lokakuussa 2018. Verkostolle annetut sitoumukset:

- HSY:n tavoitteena on saavuttaa hiilineutraali vesi- ja jätehuolto ja tukea Ilmastokestävän pääkaupunkiseudun toteutumista vuoteen 2030 mennessä.

Ekotukitoiminta:

Ekotukitoiminta on toimintamalli, joka edistää ympäristöasioiden huomioimista ja arjen ympäristötekoja työpaikoilla. Työyhteisöihin nimetään ja koulutetaan ekotukihenkilöitä, jotka oman työnsä ohella edistävät ympäristön kannalta kestäviä toimintatapoja ja lisäävät ympäristötietoisuutta. Malli on käytössä useissa kunnissa ja organisaatioissa ympäri Suomen. Valtakunnallisesti toimintaa koordinoi Helsingin kaupunki.

HSY järjestää kaupunkien ekotukihenkilöille jatkokoulutuksia ja vierailukäyntejä. Koulutusten aiheita ovat mm. ilmanlaatu ja vesiasiat. Vierailukäyntejä, joihin sisältyy myös koulutuksellista sisältöä, tehdään esimerkiksi Ämmässuon ekoteollisuuskeskukseen ja Vantaan Energian jätevoimalaan. Lisäksi HSY tarjoaa kaupunkien ekotukikoulutuksiin jäteluennon, joka sisältää tietoa kiertotaloudesta, jätteen määrän vähentämisestä ja lajittelusta. HSY myös ylläpitää Ekotukitoiminnan verkkokurssia, joka on tarkoitettu peruskoulutukseksi uusille ekotukihenkilöille sekä kertauskurssiksi jo aiemmin koulutuksen käyneille ekotukihenkilöille. Kurssi soveltuu myös muutoin ympäristöasioista kiinnostuneille henkilöille.

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä

PL 100, 00066 HSY, Ilmalantori 1, 00240 Helsinki

Puh. 09 1561 2110, Fax 09 1561 2011, www.hsy.fi

Samkommunen Helsingforsregionens miljötjänster

PB 100, 00066 HRM, Ilmalatorget 1, 00240 Helsingfors

Tfn. 09 1561 2110, Fax 09 1561 2011, www.hsy.fi

Helsinki Region Environmental Services Authority

P.O. Box 100, FI-00066 HSY, Ilmalantori 1, 00240 Helsinki

Tel. +358 9 1561 2110, Fax +358 9 1561 2011, www.hsy.fi